

Nasze Gimnazjum to „Szkoła z klasą”

14 października 2004 roku nasze Gimnazjum otrzymało tytuł "SZKOŁA Z KLASĄ" w ogólnopolskiej akcji edukacyjnej "Gazety Wyborczej", portalu www.gazeta.pl/klasa i Centrum Edukacji Obywatelskiej pod patronatem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego.

Do każdej z zasad wybraliśmy po jednym zadaniu (w sumie sześć zadań), nad którymi szczególnie pracowaliśmy. I tak:

1. Do zasady SZKOŁA DOBRZE UCZY KAŻDEGO UCZNIĄ wybraliśmy zadanie 1A: Uczniowie w centrum uwagi. Istotą zadania jest dostrzeganie różnic i specyficznych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz dostosowanie do tego sposobu nauczania. Zastanawiamy się, jak poprawić wyniki w nauce różnych klas oraz pojedynczych uczniów. Staramy się wyjaśniać i zaciekawiać, dbamy, aby wszyscy wychowankowie osiągnęli coraz lepsze wyniki i rozwijali swoje aspiracje oraz zainteresowania.

2. Do zasady SZKOŁA OCENIA SPRAWIEDLIWIE wybraliśmy zadanie 2A: Czego będziemy uczyć i wymagać?

W sposób jasny i przystępny informujemy uczniów (oraz rodziców), czego będą uczyć się w danym roku. Określamy też, jakich wiadomości i umiejętności będziemy od nich wymagać po zakończeniu etapu edukacyjnego (np. semestru, roku szkolnego).

3. Do zasady SZKOŁA UCZY MYŚLEĆ I ROZUMIEĆ ŚWIAT wybraliśmy zadanie 3A: Czy uczymy myśleć? Analizujemy indywidualnie i w zespołach prowadzone przez siebie zajęcia, zastanawiamy się, na ile uczą one twórczego oraz krytycznego myślenia, na ile pomagają w rozwiązywaniu problemów, a także w jakim stopniu pomagają zrozumieć otaczający nas świat. Wprowadzamy dodatkowe elementy służące rozwijaniu tych umiejętności.

4. Do zasady SZKOŁA ROZWIJA SPOŁECZNIE, UCZY WRAŻLIWOŚCI wybraliśmy zadanie 4C: Praca dla innych Zastanawiamy się, czy szkoła w dostatecznym stopniu stwarza uczniom możliwości pracy na rzecz innych, zachęca do pracy społecznej, do pomagania potrzebującym, propaguje akcję wolontariatu młodzieżowego. Wspólnie z uczniami szukamy pomysłów, jak organizować pomoc dla innych i jak zachęcać do pracy gimnazjalistów.

5. Do zasady SZKOŁA POMAGA UWIERZYĆ W SIEBIE, TWORZY DOBRY KLIMAT wybraliśmy zadanie 5D: Szkoła bez przemocy. Na podstawie rozmów z uczniami i wyników anonimowej ankiety analizujemy problem przemocy, agresji i poniżania w szkole. Dyskutujemy o tym z uczniami i rodzicami, planujemy działania profilaktyczne i zaradcze.

6. Do zasady SZKOŁA PRZYGOTOWYUJE DO PRZYSZŁOŚCI wybraliśmy zadanie 6D: Uczniowie wchodzić do Europy. Opracowujemy wartościowe, atrakcyjne dla uczniów formy edukacji europejskiej. Wykorzystując istniejące programy nauczania, propozycje uczniów i własne pomysły, prowadzimy zajęcia pod hasłem Nasza przyszłość w Europie, na których wyjaśniamy problemy związane z przystąpieniem Polski do UE, przygotowujemy uczniów do kontaktów z mieszkańcami innych państw oraz z różnymi instytucjami europejskimi. Zachęcamy też do uczestnictwa w różnych programach np. edukacyjnych.

Następnie przestaliśmy całą dokumentację do komisji, która przyznała Gimnazjum nr 75 im. A.

Fredry ten zaszczytny tytuł.

17 października 2011 otrzymaliśmy prestiżowe wyróżnienie Prezydenta Warszawy - "Szkoła z Pomysłem".

Sześć zasad "Szkoły z klasą"

Zasada 1: SZKOŁA DOBRZE UCZY KAŻDEGO UCZNIA

"Szkoła z klasą wyjaśnia, zaciekawia, dba, aby wszyscy uczniowie osiągnęli coraz lepsze wyniki i rozwijali aspiracje życiowe"

Zadanie 1 A: Uczniowie w centrum uwagi

Istotą zadania jest dostrzeżenie różnic i specyficznych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz dostosowanie do tego sposobu nauczania. Nauczyciele szkoły - np. na posiedzeniu rady pedagogicznej - zastanawiają się, jak poprawić wyniki w nauce różnych klas, grup, a nawet pojedynczych uczniów. Dyskutują, na czym się skupić. Mogą np. wybrać takie kwestie: pogorszenie wyników klasy IIIa, kilku zdolnych uczniów ma dobrze przygotować się do olimpiad, słabe wyniki w matematyce w kilku klasach. Planują, co robić, np. zmienić styl pracy z IIIa, pomóc wychowawcy; dać indywidualny tok nauki olimpijczykom; zorganizować atrakcyjny konkurs matematyczny w formie rywalizacji między klasami... I realizują te plany - oczywiście pod opieką zespołu zadaniowego

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

Wybór zadania - "Uczniowie w centrum uwagi" - został podyktowany koniecznością podniesienia rangi ucznia. Rada Pedagogiczna dostrzegła potrzebę w ramach realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych koncentracji uwagi na podmiotowym traktowaniu młodzieży. Przewodniczący zespołów samokształceniowych zauważyli, że im więcej swobody w działaniu mają uczniowie, tym lepsze osiągają wyniki w nauce. Wychowankowie stwierdzili, że nauczyciele pozostawiając im możliwość współdecydowania, dostrzegają ich indywidualne potrzeby. Działania gimnazjum są prowadzone długofalowo i wielozakresowo i z zaangażowaniem wszystkich pracowników szkoły. Zadanie - uczniowie w centrum uwagi - uznaliśmy za najważniejsze w przededniu wejścia Polski w szereg Unii Europejskiej. Postawiliśmy na to zadanie, ponieważ jego realizacja daje możliwość funkcjonowania polskiej szkoły na wysokim poziomie.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Osoba odpowiedzialna za wykonanie zadania - Małgorzata Smoleń - szef zespołu zadaniowego
Członkowie: Marcin Brzostek, Izabella Węgrzycka, Barbara Kopocińska, Barbara Mech, Katarzyna Sendecka, Beata Romańska, Ewa Drobek, Małgorzata Wadowska i Andrzej Wojda.

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

Po przeprowadzeniu wśród uczniów ankiety "Jaka jest nasza szkoła?" utwierdził się przekonanie, że wytyczone przez nas główne kierunki działań dydaktycznych są aktualne i dostrzeżliśmy obszary, w których musimy jeszcze dużo pracować, aby uzyskać satysfakcjonujące efekty. Szczególną uwagę musimy skupić na nauczaniu uczniów rozwiązywania problemów w twórczy sposób. Ponadto będziemy uczyli młodzież zacieśniania współpracy w grupach rówieśniczych. Za jedno z najważniejszych zadań uznaliśmy zachęcanie uczniów do wzajemnej, bezinteresownej pomocy tak, by każdy mógł uwierzyć we własne siły, poczuć się dowartościowany i doceniony. Nauczyciele naszego gimnazjum starają się rozwijać zainteresowania i pasje poprzez: zachęcanie do udziału w różnorodnych kołach tematycznych, twórczych dyskusjach, uczestnictwie w festiwalu nauki, pozalekcyjnych wyjściach do muzeów, kin, teatrów i innych placówek oświatowych, oraz pobudzenia wyobraźni poprzez czytanie książek spoza kanonu lektur szkolnych. Po wnikliwej analizie wyników ankiety "Jaka jest nasza szkoła?" stwierdziliśmy, że uczniowie, rodzice i nauczyciele w większości są zadowoleni ze sposobu realizacji podjętych działań dydaktyczno-wychowawczych, lecz istnieją obszary, w których pozostaje jeszcze wiele do zrobienia.

4. Jakimi problemami postanowiliśmy się zająć? *

4.1. Jakim problemem dotyczącym wszystkich uczniów szkoły postanowiliśmy się zająć?

4.1.a. Opis problemu *

Przeprowadzona ankieta uświadomiła nam, że 75% uczniów ma poważne problemy z ortografią. Młodzieży sprawia kłopot poprawna pisownia. Często nie pomagają im nawet znajomość reguł ortograficznych. Mimo ich przyswojenia mają kłopoty z zastosowaniem ich w praktyce. Niektórzy uczniowie popełniają błędy, nawet przepisując tekst z tablicy lub książki. W pracach pisemnych zdarza się, że uczniowie ten sam wyraz piszą w różny sposób (raz poprawnie, raz błędnie). Nie pomaga możliwość korzystania ze słowników ortograficznych podczas tworzenia własnych tekstów literackich. Młodzież nie zwraca uwagi na poprawność ortograficzną prac, koncentrując się wyłącznie na treści. Największe kłopoty sprawia niepoprawna pisownia samogłosek nosowych. Szczególnie widoczne jest to w wyrazach, w których nosówki występują przed spółgłoskami przedniojęzykowymi zębowymi i dźwiękowymi (l,ł) oraz w denazalizacji wygłosowej. Kolejną trudnością ortograficzną jest pisownia partykuły "nie" z odmiennymi i nieodmiennymi częściami mowy. Problem dotyczy w szczególności imiesłówów przymiotnikowych czynnych i biernych. Pierwszorzędne błędy ortograficzne zdarzają się w wyrazach zawierających "ż", "rz", "ó", "u", "ch", "h" niewymienne. Analizując problem, zwróciliśmy uwagę na zjawisko fonetycznego zapisywania trudnych wyrazów. Nauczyciele sprawdzający zeszyty i prace pisemne zauważyli, że w notatkach samodzielnych uczniowie popełniają znacznie więcej błędów niż w pracach pisemnych tworzonych pod kierunkiem prowadzącego lekcję. Ponieważ znajomość ortografii wśród młodzieży pogarsza się, postanowiliśmy uświadomić uczniom naszego gimnazjum rangę słowa pisanego.

4.1.b. Jakie działania podjęliśmy w związku z tym problemem? Kto je realizuje? *

Zaobserwowaliśmy, że nieznajomość ortografii wśród uczniów pogłębia się, więc postanowiliśmy temu przeciwdziałać. Do problemu poważnie podeszli wszyscy nauczyciele zmobilizowani przez polonistów. Pierwszym etapem było wykonanie i powieszenie w każdej pracowni przedmiotowej

(np. biologicznej) wyrazów związanych z przedmiotem i zawierających trudności ortograficzne. Wymiana plansz na nowe następowała raz w miesiącu. Wyborów wyrazów dokonywał polonista po uprzedniej konsultacji z innymi nauczycielami i wyznaczonymi uczniami. Duży nacisk kładliśmy na tzw. okazjonalne nauczanie ortografii. Na każdej lekcji na bieżąco wyjaśniane są pojawiające się trudności ortograficzne. Ponadto każdy uczeń ma wykonany własnoręcznie "mini" słowniczek ortograficzny, w którym gromadzi na bieżąco wyrazy sprawiające mu trudność. Pod koniec roku szkolnego zadaniem będzie uporządkowanie alfabetyczne zebranych słów. Kolejnym działaniem jest prowadzeniem comiesięcznego cyklu kartkówek ortograficznych. Dwa razy w semestrze przeprowadzane są dyktanda ortograficzne, w których uczestniczą wszyscy uczniowie w tym samym czasie. Nadmieniamy, że do tradycji naszego gimnazjum należy coroczny sprawdzian ortograficzny "W przyjaźni z gzęgźólką i piegżą", który przeprowadzaliśmy jeszcze przed przystąpieniem do konkursu "Szkoła z klasą". W roku szkolnym 2002/2003 odbyła się czwarta edycja sprawdzianu. Laureaci szkolnego konkursu reprezentowali nasze gimnazjum w gminnym sprawdzianie ortograficznym "O pióro gzęgźółki i długopis burmistrza". Dzięki podjętym działaniom szkoła może pochwalić się laureatem w konkursie bielańskim. Czynności ortograficzne zostały włączone do programu wychowawczego każdej klasy, którego celem jest dbałość o podnoszenie kultury mowy polskiej.

4.1.c. Jak sprawdzamy lub zamierzamy sprawdzić, czy nasze działania są skuteczne? *

Jednym z podstawowych sposobów sprawdzania skuteczności podjętych działań są kartkówki ortograficzne, przeprowadzane raz w miesiącu w każdej klasie. Do tekstu każdego dyktanda włączamy wyrazy wiszące na planszach w pracowniach przedmiotowych. Oprócz tej formy sprawdzania stosujemy także inne - np. dyktujemy pojedyncze wyrazy (bez kontekstu semantycznego). Raz w semestrze przeprowadzamy całogodzinne prace klasowe sprawdzające znajomość reguł ortograficznych i umiejętność ich zastosowania w praktyce. W jednych sprawdzianach wprowadzamy różnorodne formy ćwiczeń - np. tekst z lukami, wybór właściwej formy wyrazowej, krzyżówki, układanie zdań z wybranymi wyrazami, tworzenie rodziny wyrazów, szukanie takich form fleksyjnych, które uzasadniają jego ortografię. Na godzinach wychowawczych nauczyciele przeprowadzali kilka razy w semestrze konkursy ortograficzne. Ich celem było połączenie nauki z zabawą. Zauważyliśmy, że młodzież chętnie brała udział w grach dydaktycznych, rebusach, szaradach, kalamburach. Uczniowie zaproponowali rywalizację międzygrupową polegającą na sprawdzaniu znajomości ortografii. Konkurs polegał na tym, że jedna grupa dawała innej do rozwiązania zagadki ortograficzne. Mobilizowało to uczniów do samodzielnej pracy ze słownikami ortograficznymi. W roku szkolnym 2002/2003 Pani Dyrektor Teresa Tomczyk prowadziła zajęcia wyrównawcze dla dyslektyków. Uczęszczała na nie kilkunastoosobowa grupa uczniów. Spotkania miały na celu pomoc młodzieży dysortograficznej w pokonywaniu kłopotów w nauce. Nauczyciele uczący za jeden z priorytetów uznali mobilizowanie młodzieży do efektywniejszego czytania, co z pewnością zaowocuje poprawą ortografii.

4.2. Jakim problemem dotyczącym wybranej klasy postanowiliśmy się zająć? *

4.2.a. Opis problemu *

Już w ubiegłym roku szkolnym w obecnej klasie IID były duże problemy z odrabianiem prac domowych. Przez określenie "praca domowa" rozumiemy tu pracę pisemną i przygotowanie do odpowiedzi ustnej z bieżącej lekcji. Znaczny odsetek uczniów nie był przyzwyczajony do systematyczności i obowiązkowości. Na początku roku szkolnego to zjawisko nasiliło się, szczególnie w przypadku języka niemieckiego i fizyki. Skutkiem tego były niekorzystne wyniki w nauce, co

uniemożliwiało rytmiczne realizowanie programu. Trzeba nadmienić, że uczniowie nie zgłaszali na tych przedmiotach braku rozumienia tematu, a zadania samodzielne (ćwiczenia) rozwiązywali w miarę poprawnie. Na następnej lekcji nikt nie zgłaszał nieprzygotowania (każdy ma taką możliwość dwa razy w ciągu semestru). Karanie ocenami niedostatecznymi nie przynosiło spodziewanych efektów. Nie pomagało również pisemne powiadamianie rodziców o zaistniałej sytuacji. Dalsze trwanie takiego stanu rzeczy groziło tym, że uczniowie nie opanują materiału i otrzymają oceny niedostateczne na pierwszy semestr.

4.2.b. Jakie działania podjęliśmy w związku z tym problemem? Kto je realizuje? *

Wychowawczynie klasy IID p. Izabella Węgrzycka stwierdziła pod koniec września 2002, że znaczna część uczniów ma już po dwie, trzy jedynki z fizyki i języka niemieckiego. Sprawy nie można było dłużej bagatelizować. 30. września zebrał się zespół w składzie: Izabella Węgrzycka, Anna Tarkowska (nauczycielka fizyki), Anna Wieczorek (nauczycielka języka niemieckiego). Po naradzie uchwalono środki zaradcze. Stwierdzono, że konieczna będzie współpraca z rodzicami, bowiem problem dotyczy pracy domowej uczniów. Nadmienić tu trzeba, że w środowisku, w którym znajduje się nasze gimnazjum rodzice niezbyt chętnie współpracują ze szkołą, ani nie wykazują dużego zainteresowania wynikami w nauce swoich dzieci. Na zebraniu z rodzicami 7. października wychowawczynie klasy IID p. Węgrzycka przedstawiła problem rodzicom i zgłosiła potrzebę ścisłej współpracy między nimi a szkołą w celu wdrażania programu naprawczego. Po uzyskaniu akceptacji ze strony rodziców uczniów klasy IID i dyrekcji szkoły podjęto działania mające na celu: a) wdrożenie uczniów do systematycznej pracy z języka niemieckiego i fizyki oraz innych przedmiotów, b) umożliwienie nauczycielowi pełnego zdiagnozowania przyczyn nieodrabiania prac domowych przez poszczególnych uczniów, c) ułatwienie rodzicom kontroli prac domowych, d) przyzwyczajenie rodziców do bardziej systematycznego wnikania w sytuację szkolną dziecka. Program wdrożono dnia 15. października, kiedy to wszyscy uczniowie IID mieli już założone zeszyty prac domowych, chociaż niektórym uczniom musiała je zakupić wychowawczynie. Za całość podjętych działań odpowiedzialna była Izabella Węgrzycka. Ich realizacja polegała na tym, że: 1) z języka niemieckiego i fizyki uczniowie założyli odrębny „Zeszyt prac domowych”, w którym zapisywali, co mają zrobić w domu (praca pisemna + materiał do ustnego opanowania) i odrabiali pisemną pracę domową, 2) zobligowani do tego rodzice podpisywali każdorazowo notatkę dotyczącą pracy domowej, ewentualnie krótko podawali przyczynę jej nieodrobienia (np. niemożność poradzenia sobie z zadaniem), 3) nauczycielki obu przedmiotów p. Wieczorek i p. Tarkowska przeglądały systematycznie zeszyty prac domowych, oceniały prace domowe pisemne lub wpisywały uwagę o jej braku albo monit do rodziców o systematyczne kontrolowanie zeszytu.

4.2.c. Jak sprawdzamy lub zamierzamy sprawdzić, czy nasze działania są skuteczne? *

Konsekwentne i z początku dość częste kontrolowanie wszystkim uczniom „Zeszytów prac domowych” przez nauczycielki fizyki i języka niemieckiego i upominanie się wychowawcy o wpisy rodziców odniosło pod koniec semestru pożądane rezultaty. Sytuacja poprawiła się radykalnie z języka niemieckiego. Uczniowie zaczęli otrzymywać pozytywne oceny, zmniejszyła się ilość ocen niedostatecznych w porównaniu z pierwszymi dwoma miesiącami nauki. Trzeba jednak dodać, że odbyło się to kosztem tempa realizacji programu nauczania. Pani A. Wieczorek stwierdziła również konieczność obniżenia wymagań względem dziesięciorga uczniów i zmniejszenia partii zadawanego materiału (np. słówek, idiomów, zasad gramatycznych do pamięciowego opanowania). Uczniowie, którzy wywiązywali się ze swoich obowiązków już w grudniu, byli zwalniani z prowadzenia „Zeszytów prac domowych”, co zdopingowało pozostałych, patrzących na nich zazdrośnie kolegów, do bardziej systematycznej pracy. Nagrodą była również pochwała wychowawcy wpisana do

zeszytu wychowawczego. Pod koniec pierwszego semestru sytuacja na tyle uległa poprawie, że można było zrezygnować z „Zeszytów prac domowych” w drugim semestrze z języka niemieckiego. Na pierwszy semestr wszyscy uczniowie uzyskali z tego przedmiotu oceny pozytywne. Trochę trudniej przebiega realizacja programu naprawczego z fizyki. Istnieje bowiem konieczność dalszego prowadzenia „Zeszytów prac domowych”. Przedmiot ten zawsze sprawiał uczniom największe kłopoty. Pani Anna Tarkowska stwierdziła, że brak prac domowych z jej przedmiotu nauczania spowodowany jest najczęściej niezrozumieniem przez uczniów nowego materiału. Prowadzenie specjalnych zeszytów wyeliminowało w każdym razie przypadki ewidentnego lenistwa. Pozostałymi uczniami nauczycielka zajmuje się indywidualnie lub poświęca dodatkowy czas na powtórne omówienie tematu z całą klasą. Spowalnia to, niestety, realizację treści programowych.

4.3. Jakim problemem dotyczącym grupy uczniów postanowiliśmy się zająć? *

4.3.a. Opis problemu *

W naszej pracy spotykamy coraz więcej dzieci mających problemy z czytaniem. Trafiają do gimnazjum uczniowie, którzy bardzo słabo czytają i nie rozumieją tekstu. Jest to często poziom klas początkowych. Uczniowie ci mają również problemy ze wszystkimi przedmiotami, na których muszą przeczytać tekstowe polecenia, czy zapamiętać treść tematu. Dysleksja, czyli trudności w czytaniu, idzie dość często w parze z dysortografią - pisaniem z błędami i dysgrafią - zniekształceniem pisma. Nierzadko uczniowie dyslektyczni od początku mają problemy z opanowaniem umiejętności pisania i czytania. Już w pierwszych latach nauki dochodzi do zachwiania równowagi między możliwością percepcji ucznia a wymogami szkoły. Im wcześniej dostrzeżemy, że dziecko ma problem, tym większa jest szansa, by mu pomóc. Profesjonalna diagnoza psychologiczno-pedagogiczna uzupełniona badaniami wykonanymi przez specjalistów (logopeda, psychiatrę, neurologa, laryngologa, okulista) pomoże zastosować odpowiednie metody pracy z uczniem. Dyslektycy często podkreślają całe linijki tekstu, ale nie potrafią dokonać selekcji wiadomości, mają kłopoty z płynnym, szybkim, poprawnym czytaniem i pisaniem, nie są w stanie zapamiętywać słów, nazw, trudno im zorganizować i zaplanować swoje prace, mają trudności ze zrozumieniem skomplikowanych poleceń, przy wybiórczym odbiorze tekstu, mają kłopot ze zrozumieniem całości i wydzieleniem mniejszych części. Często mylą kierunki w przestrzeni, czas, dni tygodnia, daty historyczne. Mają kłopot ze spisywaniem informacji z tablicy i podczas dyktowania. Na wykonanie zadań i pisanie potrzebują dużo więcej czasu. Szybko się denerwują i męczą. Źle oceniani, często karani, zniechęcają się do nauki, buntują. Zaczynają się konflikty. Ponieważ czują się niezrozumiani, dołączają się nerwice. Taki uczeń trafiając do gimnazjum wymaga dużo delikatnej pomocy - czuje się dorosły i wstydzi się swoich wad. Dzieci, które do nas trafiły, często pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych. Pomoc im zwykle ograniczała się do skierowania ucznia do poradni specjalistycznej i zdiagnozowania przez lekarza, co nie przyczyniało się do rozwiązania ich problemów. Dlatego postanowiliśmy podjąć działania, które mogą ułatwić uczniowi dyslektycznemu wypracowanie umiejętności sprawnego czytania ze zrozumieniem.

4.3.b. Jakie działania podjęliśmy w związku z tym problemem? Kto je realizuje? *

Znając diagnozę ośrodka psychologiczno-pedagogicznego oraz ocenę zdrowia ucznia ustalono działania pomocne w pokonaniu trudności z pisaniem i czytaniem. Uczeń w wieku gimnazjalnym słabo czytający ma ograniczony dostęp do informacji. Można temu zaradzić, organizując im zajęcia głośnego czytania. Dzięki pomocy Biblioteki dla Niewidomych uczniowie mieli możliwość słuchania lektur z kaset. Pomocna była również seria "duże litery". Niektóre teksty młodzież przepisywała na komputerze dużymi, pogrubionymi literami. Komputer bardzo pomaga w pracy z uczniami

dyslektycznymi. Przepisują oni teksty z różnych źródeł, piszą dyktanda, sami sprawdzają tekst, zaznaczają innym kolorem trudne wyrazy, tworzą swoje słowniczki ortograficzne, piszą krótkie notatki z przeczytanych tekstów. Gry i zabawy ortograficzne ułatwiają zrozumienie tekstu. Układają krzyżówki, Strable, rebusy, rodziny wyrazów, uzupełniają luki. Systematyczna praca i życzliwy stosunek do ucznia bardzo pomagają mu przezwyciężyć niechęć do czytania. Napisanie w skupieniu tekstu a potem poprawienie i wydrukowanie pracy bez błędu sprawia tym uczniom dużo radości i zachęca do dalszej pracy. Młodzież po kilku miesiącach nauki wydała gazetkę szkolną. Dyslektyczny zespół redakcyjny jest bardzo zainteresowany pracą dziennikarską.

4.3.c. Jak sprawdzamy lub zamierzamy sprawdzić, czy nasze działania są skuteczne? *

Praca z uczniem dyslektycznym wymaga cierpliwości, systematycznych ćwiczeń dostosowanych do poziomu ich wiedzy i zainteresowań. Na początku uczniowie wstydzili się swoich ułomności. Widząc rezultaty systematycznej pracy - np. wydaną gazetkę, czy dobrze napisaną pracę domową, cieszą się, że ich starania zostały zauważone. W naszym środowisku większość uczniów pracuje tylko w szkole. W domu nie mają warunków ani motywacji. Nie wszystkie dzieci chcą pracować nad doskonaleniem umiejętności czytania ze zrozumieniem. Wiele z nich jest nieufnych, boi się ośmieszenia. Młodzież nie wierzy w możliwość zmiany. Ciągłe niepowodzenia spowodowały nieodwracalne skutki w ich psychice - osłabiły wiarę w siebie. Bardzo ważne jest, by problemy z nauką były wcześniej uchwycone i zdiagnozowane. Wtedy jest szansa na wyrównanie braków u dziecka dyslektycznego. Z takim dzieckiem konieczna jest systematyczna praca.

5. Jak pracowaliśmy? *

Aby dokonać wyboru z oferowanych zadań konkursu "Szkoła z klasą", odbyło się spotkanie liderów szkolnych zespołów samokształceniowych i przedmiotowych. W toku dyskusji wyłoniono zadania konkursowe. Na tym spotkaniu wyodrębniono trzy grupy zadaniowe: a. Pierwsza grupa, której liderem został Marcin Brzostek- nauczyciel języka polskiego, zajęła się działaniami zmierzającymi do podniesienia poziomu ortografii w szkole. b. Zadaniem drugiej grupy, której przewodniczyła Izabella Węgrzyka- nauczycielka języka polskiego, było wypracowanie skutecznych metod mobilizujących uczniów klasy II d do systematycznego odrabiania prac domowych. c. Grupa trzecią kierowała Barbara Kopcińska - bibliotekarka szkolna. Pracowała z uczniami dyslektycznymi, wyrabiając u nich umiejętność czytania ze zrozumieniem. Wszystkie prace koordynowała Małgorzata Smoleń - nauczycielka języka polskiego. Zespół spotykał się czterokrotnie w regularnych cotygodniowych odstępach. Pierwsze spotkanie poświęcone było zaplanowaniu zadań i wyznaczeniu osób odpowiedzialnych za ich wykonywanie. Na kolejnych spotkaniach liderzy prezentowali sprawozdania z realizacji powierzonych zadań.

6. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy? *

6.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

Tak, realizacja zaplanowanych działań pod hasłem "uczniowie w centrum uwagi" na rok szkolny 2002/2003 została zakończona. Wszystkie przedsięwzięcia, którymi zajmował się zespół, były realizowane systematycznie od września 2002 do maja 2003. Przez ten czas konsultowano otrzymywane wyniki sprawdzianów i kartkówek, porównywano osiągnięcia poszczególnych klas i analizowano przyczyny niepowodzeń.

6.b. Jeżeli 'nie', to jak będziemy je kontynuować?

brak odpowiedzi

7. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Uczniowie towarzyszyli na każdym etapie planowania i przygotowania działań. Wszyscy uczniowie klas I - III zostali objęci działaniami mającymi na celu podniesienie poziomu ich kompetencji. Przedstawiciele każdej klasy wykonywali plansze z trudnymi wyrazami dla każdej pracowni przedmiotowej. Propozycje słów z trudnościami ortograficznymi zgłaszali sami uczniowie. Wszyscy wychowawcy inicjowali w klasach zajęcia, które pod ich kierunkiem kontynuowali uczniowie. Kilkakrotnie nauczyciele polonisci pozwolili wybranym uczniom sprawdzać kartkówki swoich kolegów. Ponadto młodzież na lekcjach języka polskiego i języków obcych (angielski i niemiecki) układała rymowanki ortograficzne. Metodą projektu uczniowie wykonywali plakaty z wykorzystaniem wyjątków ortograficznych. Zaobserwowaliśmy, że uczniowie coraz częściej zgłaszają nauczycielom swoje problemy z ortografią i ich spostrzeżenia braliśmy pod uwagę przy układaniu tekstów dyktand.

8. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Rodzice byli bierni, ale aprobując działania wewnątrzszkolne okazywali przychylność podjętym działaniom i nie sprzeciwiali się dodatkowej pracy.

9. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

Wyodrębnienie zadania "Uczniowie w centrum uwagi" stało się okazją do bardzo bliskiego, wielozakresowego poruszania tego zagadnienia. Zaobserwowaliśmy, że uczniowie nie przywiązują zbyt dużej wagi do słowa pisanego. Systematyczna praca nad wybranym przez nas problemem zaowocowała pod koniec roku szkolnego poprawą jakości uczniowskich prac pisemnych, co wiąże się z lepszymi ocenami końcoworocznymi. Cieszy nas fakt, że wybór zadania okazał się trafiony. Młodzież chętnie włączyła się do pracy, akceptując nasze przedsięwzięcia. zauważyliśmy, że pogłębia się współpraca w relacji uczeń - uczeń, nauczyciel - uczeń oraz nauczyciel - nauczyciel. Wspólnie podjęte działania zintegrowały społeczność szkolną i zacieśniły współpracę między zespołami samokształceniowymi.

10. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Najważniejszym wnioskiem, który nasunął nam się podczas realizacji zadania "Uczniowie w centrum uwagi" jest kontynuacją rozpoczętych działań dydaktycznych. Dzięki owocnej współpracy wszystkich nauczycieli i uczniów udało się realizować podjęcie przedsięwzięcia w twórczej, życzliwej atmosferze. Holistyczne podejście do procesu nauczania uświadomiło interdyscyplinarny charakter zadania. Urozmaicone formy pracy pozwoliły wykazać się każdemu uczniowi i odkryć swoją mocną stronę. Stosowanie aktywizujących metod nauczania pomogło uczniom dyslektycznym wyrównywać braki. Mamy nadzieję, że podjęte przez nas kroki uświadomią uczniom, jak ważne jest słowo pisane.

Zasada 2: SZKOŁA OCENIA SPRAWIEDLIWIE

"Szkoła z klasą sprawiedliwie ocenia. Uczniowie wiedzą, czego mają się nauczyć, znają i rozumieją

zasady oceniania"

Zadanie 2 A: Czego będziemy uczyć i wymagać?

W sposób jasny i przystępny nauczyciele informują uczniów (i rodziców), czego będą uczyć w danym roku, semestrze, dziale. Odpowiadają na pytania, rozdają też skrót tej informacji na piśmie. Mówią, czego uczniowie mają się nauczyć, czyli jakich wiadomości i umiejętności będą od nich wymagać ("po zakończeniu pierwszego semestru historii, uczeń powinien umieć m.in. porządkować wydarzenia na osi czasu i wskazać ślady przeszłości w swej okolicy"). Zadanie 2A najlepiej wykonać na początku roku/semestru, ale można także w trakcie roku, np. zaczynając nowy dział

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

System oceniania spełnia najważniejsze zadanie pedagogiczne tzn. stymuluje intelektualny i osobowościowy rozwój ucznia, oraz pozwala określić stopień przygotowania dziecka do pełnienia określonych ról społecznych oraz podjęcia dalszego kształcenia. Nauczyciele naszego gimnazjum w szkolnym systemie oceniania określili warunki, które mają wpłynąć na zmianę klimatu wokół oceniania w naszej szkole. Aby to było możliwe do jego zbudowania włączyła się cała społeczność szkolna. System oceniania pomoże nauczycielom określić efektywność i skuteczność procesu kształcenia, dotyczy więc nie tylko ucznia lecz również nauczyciela. Taka sytuacja oceniania pozwoli traktować je jako element wspierający i wspomagający proces edukacji szkolnej. Ocenianie jest strefą szczególnie konfliktogenną w rzeczywistości szkolnej i dlatego podjęliśmy się tego zadania, chcąc zmniejszyć rozdźwięk relacji nauczyciel - uczeń - rodzic.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Bożena Matczuk, Hanna Ziejewska, Beata Ziarkowska, Izabela Kotnowska

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

Ankieta wykazała, że nasza szkoła ocenia sprawiedliwie. Na pytanie 4 zdecydowana większość (84% uczniów, 75% rodziców i wszyscy nauczyciele) odpowiedziała „Taka jak A” lub „Podobne do A”. Nauczyciele motywują każdą wystawioną ocenę. W szkole obowiązują również jasne metody oceniania zachowania uczniów zawarte w regulaminie gimnazjum. Uczniowie rozumieją dlaczego dostają takie, a nie inne oceny, Znają zasady oceniania i akceptują je.

4. Jak postanowiliśmy ulepszyć sposób informowania uczniów o tym, czego będą się uczyć, jakich osiągnięć będziemy od nich oczekiwać i jak będziemy to sprawdzać? *

4.a. Ogólne zasady informowania

Dotychczas przekazywaliśmy informacje uczniom tradycyjnie tzn. w czasie lekcji powtórzeniowych lub na początku roku szkolnego, na lekcji wprowadzającej. Od tego roku szkolnego wprowadziliśmy pewne zmiany. Po omówieniu każdej pracy klasowej, pozostałą część lekcji nauczyciel poświęca zapoznawaniu uczniów z zagadnieniami następnego działu. Przypomina również zasady oceniania, konkretne kryteria na poszczególne stopnie szkolne. Innowacja jest również przekazywanie

uczniom planu klasówek wraz z zaznaczonymi najważniejszymi zagadnieniami. Nowości te na próbę wprowadzają w tej chwili wybrani nauczyciele. Jeśli metody te poprawią przygotowanie uczniów do lekcji, wówczas modyfikacje będą zobligowani wprowadzić wszyscy nauczyciele. Każda ocena jest informacją nauczyciela o poziomie wykonywanej przez ucznia pracy. Uczniowi są znane konsekwencje wynikające z wystawionej oceny i warunki zmiany jej obrazu. Każda ocena jest motywowana. Uczeń jest systematycznie informowany o wymaganiach tematycznych przy odpowiedziach ustnych, kartkówkach i pracach klasowych. Informacje uzyskuje ustnie od nauczyciela, a na niektórych przedmiotach również pisemnie. Wszelkie zasady szkolnego systemu oceniania są podawane uczniom na pierwszych wrześniowych lekcjach, a rodzicom na pierwszym wrześniowym zebraniu. Przedmiotowy system oceniania został w całości umieszczony w Statucie Gimnazjum.

4.b. Przykłady informowania uczniów *

A. Na lekcji wychowania fizycznego uczniowie wiedzą, iż poszczególne dyscypliny sportowe są realizowane w określonych podziałach czasowych (miesiącach) - zgodnie z programem nauczania oraz w pewnym stopniu jest to też uzależnione od kalendarza imprez sportowych WOM. Natomiast jeśli chodzi o wymagania uczniowie zostają poinformowani ile razy w semestrze mogą zgłosić nieprzygotowanie (brak stroju) oraz w jaki sposób usprawiedliwić fakt, iż na danej lekcji uczeń nie ćwiczy z innych powodów (zwolnienie od rodziców, lekarza). Także system oceniania jest uczniom znany - są podane kryteria ocen testu sprawności fizycznej dla dziewcząt i chłopców. Uczniowie wiedzą, że można uzyskać lepszą ocenę semestralną poprzez uczestnictwo w zawodach, bardzo dobrą postawę i aktywność na lekcji. B. Scenariusz lekcji wprowadzającej z biologii w klasie 3 -ej. • Zapoznanie z materiałem nauczania; • Przedstawienie zasad oceniania na lekcji biologii przygotowany w oparciu o Statut Gimnazjum nr 75; • Dyskusja na temat przedstawionych zasad, w przypadku uzasadnionych zastrzeżeń uczniów danej klasy wprowadza się aneks do zasad na dany rok; • Przedstawienie kryteriów na poszczególne stopnie szkolne; • Podpisanie przez uczniów informacji o przyjęciu i akceptacji zasad. C. Na lekcjach informatyki we wrześniu są informowani jaki jest przewidziany program dla danej klasy oraz zapoznają się z regulaminem pracowni komputerowej. Dowiadują się ile razy mogą być nieprzygotowani do lekcji merytorycznie i jakie są tego konsekwencje. Uczeń jest informowany o wymaganiach na poszczególne oceny oraz o formach nadrabiania zaległości i poprawienia złego stopnia z pracy klasowej. Jeśli będą w danym roku odbywały się zajęcia koła informatycznego uczeń otrzymuje informacje o programie przewidzianym na zajęciach pozalekcyjnych.

5. Jakie informacje na piśmie o tym, czego będą się uczyć i czego będziemy od nich wymagać, otrzymują od nas uczniowie? *

Przed każdym sprawdzianem nauczyciele wszystkich przedmiotów przeprowadzają powtórzenia materiału. Z lekcji sporządzane są notatki informujące o wymaganiach na poszczególne stopnie szkolne. Na niektórych zajęciach nauczyciele przekazują uczniom informacje o tym, czego będą się wkrótce uczyć i jak przyswojone wiadomości i uzyskane umiejętności będą oceniane. 5.1 Np. informacja dla uczniów kl. 2- ej na lekcji biologii przed realizacją działu „Funkcjonowanie człowieka i zwierząt - odżywianie, oddychanie”: - Zagadnienia realizowane na lekcjach, zawarte w nowym dziale; - Wymagania na poszczególne stopnie szkolne obejmujące: stosunek ucznia do wiedzy, sposób jej przekazywania oraz znajomość konkretnych informacji podstawowych i dodatkowych, a w przypadku stopni wyższych umiejętności praktycznych. 5.2 Informacja dla uczniów klasy 1 na lekcji matematyki - dział „Figury geometryczne cz. 1 Na ocenę dopuszczająca uczeń umie: 1) Wykreślić sumę i różnicę odcinków 2) Wykreślić sumę i różnicę kątów 3) Konstrukcyjnie podzielić

odcinek na dwie równe części 4) Konstrukcyjnie podzielić kąt na pół. Na ocenę dostateczną uczeń umie wykonać czynności z punktów 1 - 4 oraz: 5) Skonstruować proste prostopadłe i proste równoległe 6) Zbudować trójkąt o zadanych trzech bokach. Na ocenę dobrą uczeń sprawnie wykonuje czynności z punktów 1 - 6 a ponadto: 7) Buduje konstrukcyjnie wielokąty foremne 8) Rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem podstawowych konstrukcji geometrycznych. Na ocenę bardzo dobrą uczeń wykonuje konstrukcje z punktów 1 - 8 oraz: 9) Konstruuje figury wymagające konstrukcji pomocniczych 10) Opisuje konstrukcje 11) Rozwiązuje zadania konstrukcyjne. Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który samodzielnie i twórczo pracuje nad poszerzeniem swojej wiedzy, oraz rozwiązuje zadania z podwyższonym stopniem trudności.

5.3 Na lekcjach chemii klasa 2a otrzymuje wykaz podstawowych zagadnień do opracowania np.: Wymagania do pracy klasowej z działu „Teoria atomistyczno - cząsteczkowa” 1. Budowa atomu 2. Rozmieszczenie elektronów w atomie 3. Jak powstaje wiązanie jonowe? 4. Jak powstaje wiązanie atomowe - kowalencyjne? 5. Wartościowość - ustalanie wzorów sumarycznych i strukturalnych (kreskowych) związków 6. Tworzenie nazw tlenków, chlorków i siarczków.

6. Czy i w jakim zakresie nauczyciele współpracują ze sobą w ustalaniu wymagań wobec uczniów?

*

Zawsze na początku roku nauczyciele ustalają na podst. Statutu Szkoły swoje wymagania, następnie konsultuje się je z innymi nauczycielami tego samego przedmiotu. Wspólnie ustalają, które zasady warto zostawić, a z których się rezygnuje. W ramach współpracy powstają modyfikacje programowe. Nauczyciele je tworzący wspólnie ustalają wymagania wobec uczniów. Wymagania te w postaci kryteriów ocen, oraz zasad oceniania są umieszczone w widocznym miejscu w każdej pracowni. Np. nauczyciele matematyki i fizyki zmieniają układ programowy na swoich przedmiotach by uczniowie te same tematy opanowywali równocześnie widząc ich zastosowanie w różnych sytuacjach. Uczniowie otrzymują te same kryteria ocen z danego dualu na obu przedmiotach. Np. zaznaczanie i odczytywanie wspólnych punktów w układzie współrzędnych, interpretacja wykresów, odczytywanie ich własności Nauczyciele religii, j. Polskiego i historii ściśle współpracują ustalając zakres materiału oraz wymagania wobec uczniów przy realizacji tematów z Biblii i Starożytności. Nauczyciele biologii dla wszystkich klas danego poziomu mają opracowane takie same testy sprawdzające, umożliwiające porównywanie osiągnięć.

7. Kiedy i w jaki sposób o programie, oczekiwanych osiągnięciach i sposobach sprawdzania wiedzy poinformowaliśmy rodziców uczniów? *

O sposobach sprawdzania wiedzy i oczekiwanych osiągnięciach, rodzice są informowani na bieżąco poprzez wpisy w zeszytach uczniowskich, jaki zakres tematów będzie podlegał ocenie na pracach klasowych, kartkówkach, oraz z jakich tematów będą uczniowie odpowiadać ustnie. Na pierwszym zebraniu rodzice są informowani o zasadach Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania i promowania co potwierdzają własnoręcznym podpisem w dziennikach lekcyjnych. Również podczas tzw. „Dni Otwartych” gdzie do dyspozycji rodziców są wszyscy nauczyciele, rodzice mogą uzyskać szczegółowe informacje na temat wymagań i systemu oceniania z poszczególnych przedmiotów. Oprócz tego rodzice mogą przyjść po informacje do nauczyciela w dowolnym innym dniu. Przykładowa informacja jaka otrzymują uczniowie klasy 2 na lekcji matematyki przed rozpoczęciem działu „rachunek algebraiczny”: Klasa 2 „rachunek algebraiczny”: 1) Wyrażenie algebraiczne 1 h - obliczanie wartości wyrażeń algebraicznych 2) Dodawanie i odejmowanie wyrażeń algebraicznych 2h - redukcja wyrazów podobnych 3) Mnożenie sum algebraicznych 2h - zastosowanie prawa rozdzielności mnożenia względem dodawania 4) Wzory skróconego mnożenia 3h - kwadrat sumy - kwadrat różnicy - różnica kwadratów Po 1 - 4 kartkówka 5) Zastosowanie wzorów skróconego

mnożenia 2h 6) Rozkładanie sumy algebraicznej na iloczyn 3h 7) Rachunek algebraiczny - powtórzenie 2h Po 7 praca klasowa. Przewidywana ilość godzin łącznie - 17h.

8. Jak pracowaliśmy? *

Regulamin konkursu został przedstawiony na zebraniu Rady Pedagogicznej i na zebraniu zespołów samokształceniowych. Wybór zadania odbył się zgodnie z zasadą: co nas najbardziej interesuje? Wokół szefa zespołu skupiły się wówczas osoby, które mają ciekawe pomysły związane z tym zadaniem. Współpraca rozpoczęła się analizą wewnętrznego systemu oceniania oraz zasad oceniania na poszczególnych przedmiotach. Spisano propozycje zmian oraz pomysły. Raz na miesiąc członkowie zespołu spotykają się i wymieniają uwagi z realizacji podjętego zadania.

9. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy? *

9.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

Ogólne zasady naszego Wewnętrzny Systemu oceniania sprawdziły się a ankieta wykazała że system ten jest zrozumiały dla uczniów, i że zgadzają się z panującymi zasadami. W chwili obecnej jesteśmy na etapie sprawdzania zalet wprowadzanych przez nas nowości tzn. lekcje wprowadzające przed rozpoczęciem realizacji nowego materiału oraz wyznaczanie najłatwiejszych zagadnień przed sprawdzianami oraz przekazywanie tej informacji uczniom do zeszytu przedmiotowego.

9.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

brak odpowiedzi

10. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Uczniowie w czasie lekcji wprowadzającej na początku roku szkolnego mają możliwość zmian w zasadach oceniania na lekcji danego przedmiotu, oczywiście, jeżeli jest to zgodne z zasadami funkcjonowania szkoły. Lekcja taka jest zakończona akceptacją przedstawionych zasad poprzez podpis pod regulaminem. Zasady oceniania są do wglądu przez cały rok szkolny i umożliwiają kontrolowanie prawidłowego procesu oceniania. Wnioski z ankiet przeprowadzonych wśród naszych uczniów zostały uwzględnione w naszych opracowaniach.

11. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Rodzice otrzymują od nauczycieli na pierwszym zebraniu w roku szkolnym informacje na temat szkolnego systemu oceniania. Zasady te są co roku przypominane i wyjaśniane, a rodzice własnoręcznie podpisem akceptują je. Po wprowadzeniu zmian w zasadach informowania uczniów, w drugim semestrze planujemy spotkanie z rodzicami na temat tego, czy nowości te wpływają korzystnie na przygotowanie się uczniów do zajęć i ułatwiają prawidłowe nadzorowanie pracy dziecka w domu. Zespół jest otwarty na wszystkie propozycje ze strony rodziców.

12. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

Nauczyciele realizujący to zadanie uważają, że dla uczniów najważniejsza jest jasność zasad oraz

konsekwencje ich przestrzegania. Wymaga to od uczniów i nauczycieli systematycznej pracy.

13. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Konsekwentnie stosować Wewnętrzny System oceniania, jasno precyzować oczekiwania wobec uczniów. Systematycznie, pisemnie informować uczniów i rodziców o planowanych sprawdzianach wiedzy i obowiązujących kryteriach oceniania;

Zasada 3: SZKOŁA UCZY MYŚLEĆ I ROZUMIEĆ ŚWIAT

"Szkoła z klasą uczy twórczego i krytycznego myślenia, pomaga zrozumieć świat i lepiej sobie w nim radzić"

Zadanie 3 A: Czy uczymy myśleć?

Nauczyciele analizują indywidualnie i w zespołach prowadzone przez siebie zajęcia, zastanawiając się, na ile uczą one twórczego i krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów oraz w jakim stopniu pomagają zrozumieć świat. Wprowadzają dodatkowe elementy służące rozwijaniu tych umiejętności. Mogą to być zarówno pojedyncze ćwiczenia (np. wysuwanie i sprawdzanie hipotez, rozpoznawanie zależności, w tym związków przyczynowo-skutkowych), jak i całe konspekty lekcji (np. temat: "Czy reklamy zawsze mówią prawdę") i dłuższe projekty (np. opracowanie rozwiązania problemu z życia szkoły: "Jak najlepiej wykorzystać pracownię komputerową po lekcjach" czy społeczności lokalnej: "Jak zlikwidować dzikie wysypisko w naszym lesie"). Jako załącznik do sprawozdania szkoła może przysłać wybrane prace uczniów na adres szkolazklasa@agora.pl.

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

Szkoła z zasady swego działania powinna uczyć myśleć, dlatego podejmując to zadanie, chcieliśmy wykazać, że nasze lekcje pomagają zrozumieć świat, uczą twórczego i krytycznego myślenia, wyrażania własnych opinii oraz wykorzystywania wiedzy w praktyce. Pragniemy zwrócić uwagę na najważniejsze problemy współczesnego świata, przybliżyć odmienną kulturę, zachęcić do postaw altruistycznych oraz tolerancji wobec poglądów, przekonań i wierzeń innych społeczności. Do realizacji zadania wybraliśmy temat poświęcony warunkom życia ludzi w Afryce, który jest elementem składowym programu wychowawczego naszego gimnazjum. W ten sposób zadanie stało się integralną częścią działań realizowanych przez wszystkich nauczycieli.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Jolanta Wąsowska - Szef Zespołu Ewa Przygodzka Krzysztof Białecki Anna Wieczorek Marcin Prasolik Barbara Duda Agnieszka Miastkowska

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

Analizując ankietę „Jaka jest nasza szkoła” przeprowadzoną wśród uczniów, nauczycieli i rodziców, stwierdziliśmy, że nasi uczniowie uważają, iż uczą się rzeczy ważnych, które pomagają poznać i zrozumieć świat wokół nich: przyrodę, człowieka i dorobek ludzkości. Ponadto sądzą, że zajmują się

sprawami, które dotyczą nie tylko ich gminy, ale także ojczystego kraju, jak również całego świata. Taką opinię wyraziło 70 % ankietowanych uczniów, 85% rodziców i 98% nauczycieli. Omawiając szczegółowo wyniki ankiety, stwierdzamy, że 70% uczniów uważa, że nasza szkoła pomaga im zrozumieć świat, a 1% uczniów ocenił, że nie umie skorzystać z otrzymywanych informacji, nie widzi związku między przyswaną wiedzą a rzeczywistością i nie pomaga im ta wiedza w zrozumieniu otaczającego świata. 98% ankietowanych nauczycieli naszej szkoły uważa, że szkoła pomaga uczniom poznawać i rozumieć świat, a przekazywane wiadomości pozwalają uczniom porządkować rzeczywistość. Z analizy ankiet przeprowadzonych wśród rodziców wynika, że szkoła dobrze spełnia swoje zadanie w kwestii uczenia myślenia i rozumienia świata. Rodzice dostrzegają wagę omawianych na lekcjach zagadnień i możliwość wykorzystania wiedzy przez dzieci w przyszłości.

4. W jaki sposób przygotowaliśmy się do rozmowy na temat "Czy uczymy myśleć"? *

4.a. Wnioski ogólne *

Przygotowując się do rozmowy na temat „Czy szkoła uczy myśleć”, zastanawialiśmy się, które z prowadzonych przez nas zajęć, metod czy typów zadań najlepiej sprawdzają się w praktyce szkolnej. Najbardziej efektywnymi technikami są: burza mózgów, drama, debata za i przeciw, praca z tekstem źródłowym, mapa, podręcznikiem. Metody te nie sprawiają uczniom szczególnych trudności, rozwijają wyobraźnię, uczą samodzielności. Dobre rezultaty daje też praca w grupach, która uczy współdziałania, redagowania wspólnych wniosków i szukania dróg kompromisu. Metody takie, jak metaplan i projekt wymagają od uczniów szczególnej aktywności, umiejętności zaplanowania działań, analizowania posiadanych informacji, szerszej wiedzy, dlatego też najlepsze rezultaty przynoszą w pracy z uczniami zdolniejszymi. Z naszej praktyki wynika, że w klasach mniej zdolnych techniki te nie dają oczekiwanych efektów, ponieważ uczniowie nie potrafią wykazać się samodzielnością myślenia.

4.b. Przykłady zajęć, metod, zadań które zamierzamy dalej stosować *

W dalszej pracy zamierzamy odwoływać się do bieżących wydarzeń w środowisku lokalnym, w skali kraju i świata. Chcemy zachęcać uczniów, aby na podstawie zdobytych dotychczas doświadczeń i umiejętności próbowali analizować informacje, wyrabiać sobie własne zdanie, krytycznie ustosunkowywać się do rzeczywistości. W tym celu planujemy stosować metody aktywizujące, takie jak: praca w grupie, praca z tekstem źródłowym, burza mózgów, drama, debata za i przeciw. Przykładem zajęć, na którym z pozytywnym skutkiem stosowaliśmy wspomniane metody, jest lekcja języka polskiego prowadzona przez dwóch nauczycieli – polonistę i katechetę na temat „Małe wielkie nieszczęścia potrzebne do szczęścia – czyli refleksje o cierpieniu”. Pozwoliła ona skorelować treści nauczania religii, języka polskiego, sztuki, z wykorzystaniem elementów wiedzy o społeczeństwie i historycznej. Uczniowie, pracując w grupach, tłumaczyli związki frazeologiczne związane z cierpieniem np. Hiobowa wieść, męki Tantalą. Wypowiadali własne odczucia na temat dzieł malarskich z różnych epok przedstawiających motyw cierpienia, wskazywali podobieństwa i różnice. Mogli też podzielić się doświadczeniami ze swojego życia dotyczącymi cierpienia i sposobami radzenia sobie z nim. Podsumowaniem lekcji było odczytanie wiersza ks. Jana Twardowskiego „Kiedy mówisz” i wysłuchanie „Requiem” Mozarta. Młodzież, dzięki szerokiemu potraktowaniu tematu cierpienia, miała możliwość doświadczenia, że przekazywana im wiedza ma odzwierciedlenie w życiu codziennym i pomaga odnaleźć się w zmaganiach z codziennością.

4.c. Prosimy podać przykłady zajęć, metod, zadań które zamierzamy poprawić lub zmienić *

Ze względu na trudną sytuację środowiskową zdecydowaliśmy się ograniczyć stosowanie metod metaplanu i projektu. Chcielibyśmy zastąpić je metodami już sprawdzonymi i sukcesywnie je dostosowywać do poziomu klas. Na lekcji języka angielskiego, omawiając temat historii niewolnictwa, młodzież pracowała z tekstem w języku obcym. Miała za zadanie odczytać informacje dotyczące sytuacji ludzi będących niewolnikami. Na podstawie dotychczas przyswojonego słownictwa i posiadanych wiadomości na wspomniany temat uczniowie powinni umieć to wykonać. Lekcja prowadzona w klasie, w której byli uczniowie mniej zdolni w praktyce pokazała, że dysponują oni zbyt małym zasobem słownictwa, wiadomości oraz umiejętności, przez co mieli bardzo dużo trudności w odczytaniu sensu zadanego fragmentu. Dlatego też zdecydowaliśmy o zmianie metod i dostosowaniu ich do możliwości naszych wychowanków oraz uatrakcyjnieniu prowadzonych zajęć w celu zachęcenia do większej aktywności.

5. Do jakich wniosków doszliśmy podczas wspólnej rozmowy na temat "Czy uczymy myśleć i jak możemy to robić lepiej"?

5.a. W jaki sposób uczymy rozwiązywania problemów i jak możemy to robić w przyszłości? *

Jednym z zadań szkoły jest uczenie rozwiązywania problemów. Stwarzamy uczniom hipotetyczne sytuacje, bliskie ich codziennemu życiu i próbujemy spojrzeć na nie z różnych stron. Dobrym rozwiązaniem jest, by młodzież wchodziła w role osób zainteresowanych danym problemem. Dochodzi wtedy aspekt obiektywizmu i wyzbycie się emocji – propozycje uczniów są przemyślane, konkretne i realne. Na przykładach literackich lub wziętych z życia uczymy konsekwencji w podejmowaniu decyzji. Uczniowie mają możliwość zobaczenia, jakie mogą być następstwa uczynienia każdego, nawet drobnego, kroku, który w ostateczności ma doprowadzić do rozwiązania problemu. Poznają pozytywne i negatywne skutki swych planowanych działań i w sposób racjonalny mogą wybrać lepsze rozwiązania. Umożliwiamy uczniom samodzielne myślenie, nie sugerujemy dróg wyjścia – wnioski powinny wypływać od młodzieży, by w przyszłości postawiona przed problemem umiała sobie sama z nim poradzić. W dalszej pracy z uczniami planujemy upowszechniać praktykowane przez nas metody wśród wszystkich nauczycieli. Zależy nam także na wprowadzeniu nowych metod; szczególnie atrakcyjne wydają nam się te, które uczą analizowania sytuacji obecnej i takiej, jaka powinna być oraz szukania przyczyn dotychczasowych nieprawidłowości. Dobrze jest także sprowokować polemikę osób reprezentujących dwie przeciwne racje, by przy użyciu przekonujących argumentów umiały opowiedzieć się za lub przeciw.

5.b. W jaki sposób uczymy krytycznego i twórczego myślenia i jak możemy to robić w przyszłości? *

Bardzo zależy nam, by uczniowie potrafili krytycznie ustosunkować się wobec poruszanych tematów i rzeczywistości. Uczymy młodzież, aby nie oceniała sytuacji pod wpływem emocji, a szczególnie nie osądzała innych, kierując się nastawieniem uczuciowym, lecz rozpatrywała problem w oparciu o realne przesłanki, po wygaśnięciu emocji i w sposób jak najbardziej obiektywny. Ucząc twórczego myślenia, nie oczekujemy odpowiedzi zgodnych z naszym widzeniem świata czy też powszechnie obowiązujących. Ważniejsze jest dla nas, by uczniowie rozwijali swoją wyobraźnię, szukali wciąż nowych pomysłów, rozwiązań, by nie mieli zahamowań przed wypowiedzeniem własnych, nawet niepopularnych czy bardzo oryginalnych sądów. Próbuje na lekcjach zaskakiwać młodzież niekonwencjonalnym ujęciem tematu, traktując to jako zachętę do osobistego zaangażowania się ucznia w omawiany problem. Umożliwiamy realizację tematu zgodnie z predyspozycjami gimnazjalistów, dlatego też uczniowie uzdolnieni plastycznie mogą wzbogacić zagadnienie omawiane na lekcji języka polskiego pracą plastyczną wykonaną ulubioną techniką lub wykorzystać swoją pasję turystyczną do realizacji projektu z języka angielskiego. Mamy zamiar

również w przyszłości stosować sprawdzone metody, które uczą krytycznego i twórczego myślenia, permanentnie wzbogacając je o coraz to nowe techniki aktywizujące uczniów.

5.c. Jak stwarzamy warunki, w których uczniowie bez obawy eksperymentują, nie bojąc się udzielać błędnych odpowiedzi, i jak możemy robić to w przyszłości? *

W czasie lekcji nauczyciele podkreślają, że każda wypowiedź ucznia jest przydatna, wnosząca nowe treści, nowe spojrzenie w dane zagadnienie i pomaga w krytycznym analizowaniu tematu. Stwarzają atmosferę tolerancji dla cudzych przekonań poprzez akceptację każdej wypowiedzi ucznia. Pozytywnie motywują młodzież do śmiałego wyrażania swoich poglądów, nagradzając wypowiedzi pochwałą słowną czy dobrą oceną. Pozwalają gimnazjalistom proponować nowe metody pracy lub modyfikować dotychczas stosowane. Atmosfera na lekcjach sprzyja nawiązywaniu szczerych relacji nauczyciela z uczniami, którzy odczuwają jego życzliwe nastawienie i przychylność. Nauczyciele starają się nie wywierać presji na uczniach, którzy z różnych powodów czują się niepewnie w niektórych sytuacjach. Młodzież potrafi przyznać się do swoich lęków, kompleksów, wiedząc, że spotka się z pomocą i zrozumieniem. Mamy nadzieję, że stosowane przez nas metody sprawdzą się również w przyszłości. Chcielibyśmy, aby pozytywne relacje między nauczycielami i uczniami pozostały niezienne mimo ciągłych zmian w otaczającym nas świecie.

6. Jakie konkretne zadania podjęliśmy, aby wspomagać uczenie myślenia? *

6.a. Zadanie 1 *

Podczas zajęć języka polskiego został przeprowadzony cykl lekcji dla 3a, 3b, 3e, 3f na temat „Świat nie jest sprawiedliwy – rozważania o warunkach życia mieszkańców Czarnego Łądu”. Młodzież przy pomocy atlasu historycznego świata uczyła się określać status państw afrykańskich przed drugą wojną światową oraz poznała mechanizm odzyskiwania przez kolonie niepodległości w latach 60-tych XX wieku (przy wykorzystaniu wiedzy historycznej). Przedmiotem analizy uczniów były: fragment książki Ryszarda Kapuścińskiego pt. „Heban” dotyczący wędrowki reportera przez Etiopię oraz fragment wywiadu z autorem pt. „Świat nie jest sprawiedliwy”. Pierwszy tekst przybliżył im codzienne życie dzieci afrykańskich, które od najmłodszych lat są przyzwyczajane do pracy np. do noszenia wody w plastikowych kanistrach z odległych źródeł. Pokazał również mentalność, styl życia i odmienność zachowań mieszkańców Etiopii w porównaniu do ludzi z naszej kultury w podobnych sytuacjach. Uczniowie na podstawie przeczytanych tekstów wnioskowali, co to jest reportaż, skąd autor czerpie informacje, czy relacja jest wiarygodna, czy autor ocenia postępowanie ludzi i jak formułuje opinie. Ponadto młodzież analizowała teksty prawne: Wstęp do Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz Afrykańską Kartę Praw Człowieka i Ludów. Na podstawie tych tekstów określała, jakie wartości uznano za najważniejsze dla „członków rodziny ludzkiej”, jakie prawa i wolności przysługują człowiekowi i z czego one wynikają, jakie przyczyny skłoniły narody do uchwalenia tych dokumentów, w jakim celu je uchwalono oraz jakie prawa przysługują dawnym ludom kolonialnym i czy prawa te mają szansę na realizację. Cykl lekcji języka polskiego zakończył się pracą metodą burzy mózgów, przy pomocy której uczniowie szukali sposobów, co należałoby zrobić, żeby prawa człowieka były w pełni realizowane w krajach afrykańskich. Takie zajęcia z języka polskiego rozwijały umiejętność pracy z tekstem literackim i prawnym, uczyły współpracy, kształtowały postawę poszanowania praw i wolności innych ludzi.

6.b. Zadanie 2 *

Na lekcjach religii uczniowie naszego gimnazjum (6 klas pierwszych, 7 klas drugich i 6 klas trzecich)

obejrżeli filmy: „Dzieci Afryki” i „Afrykańska szkoła”. Pierwszy z nich to przejmujący dokument opowiadający o losie najmłodszych mieszkańców Afryki: o losach dzieci wojny, w obozach dla uchodźców, zmuszanych do pracy, sierotach lub chorych na AIDS, którym dorośli zniszczyli urok dzieciństwa. Drugi zaś film pokazuje pomoc dla dzieci Afryki niesioną przez polskich salezjanów, którzy prowadzą szkołę w slumsach i ośrodek Bosco Boys oferujący kompleksową opiekę. Uczniowie zastanawiali się, co tak naprawdę kształtuje obiektywny obraz drugiej osoby, innej kultury, czy większe znaczenie mają osobiste doświadczenia, czy przekazy. Rozpoznawali dziedziny życia wymagające wsparcia i poszukiwali sposobów wspierania dzieci w Afryce przez dzieci polskie, odkrywając przy tym, że do udzielenia pomocy czasami potrzeba niewiele. Młodzież naszego gimnazjum mogła sobie uświadomić, jak funkcjonuje szkoła polska, a jak afrykańska, zwracając szczególną uwagę na różnice i ich przyczyny. Określiła obowiązki, jakie mają dzieci w tych krajach. Opracowała listę praw dziecka, które powinny być przestrzegane w każdym miejscu na świecie i dyskutując, próbowała ocenić rzeczywisty stan przestrzegania tych praw, jak również sformułować postulaty na przyszłość. Uczniowie dzięki poruszonym tematom mogli zrozumieć, dlaczego świat pomaga Afryce, jaką wagę ma humanitaryzm i altruizm we współczesnym świecie, a także ukształtować w sobie pozytywną postawę wobec odmiennej kultury i poczucie więzi z ludźmi potrzebującymi pomocy. Ponadto poznali organizacje międzynarodowe, które pomagają dzieciom na całym świecie oraz działalność misyjną prowadzoną przez polskich księży w Afryce. Wiedzę na temat życia w Afryce uczniowie wykorzystali na lekcji sztuki, tworząc plakaty, które zostały wyeksponowane na wystawie szkolnej pod hasłem „Bliżej Afryki...”. Inspiracją do twórczości były zajęcia prezentujące różnorodne elementy kultury i sztuki ludów afrykańskich, a także zdjęcia reportażowe. Z tego względu prace można określić jako próbę nawiązania dialogu z rówieśnikami z Czarnego Lądu. Lekcje religii wytworzyły u młodzieży poczucie więzi z ludźmi potrzebującymi pomocy i kształtowały postawę nastawioną na pracę na rzecz innych.

6.c. Zadanie 3 *

Chcąc jeszcze bardziej przybliżyć uczniom naszego gimnazjum rzeczywistość ich afrykańskich rówieśników, zaprosiliśmy ojca Janusza Machotę ze Stowarzyszenia Misji Afrykańskich z Borzęcina Dużego koło Zaborowa. To międzynarodowe zgromadzenie misyjne założone w Lionie w 1856 r. Głosi Ewangelię na kontynencie afrykańskim i wśród ludzi pochodzenia afrykańskiego. Stawia sobie za zadanie nie tylko pierwszą ewangelizację, ale również budowanie wspólnot Kościoła lokalnego, niesienie pomocy ubogim, opuszczonym i pokrzywdzonym oraz głoszenie słowem i czynem pokoju i sprawiedliwości. W spotkaniu z misjonarzem uczestniczyli uczniowie klas trzecich (3b, 3d, 3f) i klasy pierwszej (1e). Ojciec Janusz dzielił się swoimi doświadczeniami z pracy na misji. Młodzież dowiedziała się, jak wielkie jest zacofanie cywilizacyjne kontynentu afrykańskiego w stosunku do realiów europejskich, a także jak olbrzymie jest pragnienie tamtejszych ludzi przeniesienia się w „inny świat”. Łatwo więc zrozumieć, dlaczego Afrykanie tak chętnie otwierają się na treści, jakie niesie Ewangelia. Misjonarz opowiedział o swoich doświadczeniach studenckich z Kenii, gdy wśród kilkudziesięciu zakonników zdających egzamin tylko Polacy próbowali korzystać z notatek. Uczniowie zrozumieli przesłanie słów ojca Janusz, że ściąganie może być czymś wstydlivym, a to, co u nas uchodzi za spryt i zaradność życiową, tam jest źle widziane. Uczniowie poznali codzienne zwyczaje i zachowania Afrykanów zupełnie różne od naszych, np. długie powitanie w języku suahili czy filozoficzne podejście do upływającego czasu. Uświadomili sobie, jak bardzo ich rówieśnicy z Czarnego Lądu potrafią być radośni mimo wielu problemów związanych z egzystencją i jak bardzo oni sami nie umieją docenić względnego dobrobytu w Polsce. Młodzież mogła docenić, jak ważna jest działalność placówek misyjnych dla Afrykanów – szkoły, domy dziecka, szpitale funkcjonują w oparciu o pomoc płynącą z Kościołów lokalnych. Misjonarz mówiąc o sytuacji osieroconych dzieci, odwołał się do wojny w Ruandzie między miejscowymi plemionami Tutsi i Hutu. Pozwoliło to

uczniom dostrzec kolejny aspekt pracy misyjnej: szerzenie pokoju i sprawiedliwości w świecie. Relację misjonarz wzbogacił prezentacją przedmiotów codziennego użytku, np. ozdób kobiecych, zabawek zrobionych z puszek po napojach czy zasmażanych termitów–prysmaku Afrykanów. Spotkanie z misjonarzem uwrażliwiło młodzież na potrzeby i problemy dzieci w Afryce, pozwoliło dostrzec różnorodność działań misyjnych.

6.d. Zadanie 4 *

Tematykę afrykańską podjęli również na swoich lekcjach nauczyciele przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Na geografii uczniowie przeprowadzili dyskusję panelową na temat problemu wyżywienia ludności Afryki, opracowali szczegółowe materiały dotyczące krajów tego kontynentu, oraz rolnictwa i zaprezentowali je na forum klasy z podkreśleniem problemów dotyczących głodu. Młodzież zapoznała się z mapą rozmieszczenia obszarów niedoboru i braków żywności na świecie, a następnie zastanawiała się nad problemem nierównomiernego podziału żywności. Nauczyciele biologii zwrócili uwagę na higienę żywienia i żywności w Afryce. Uczniowie poznali sytuację dzieci i młodzieży na Czarnym Lądzie, którzy cierpią z powodu niedożywienia, głodu, braku wody i chorób układu pokarmowego. Mogli dostrzec jak zasady i reguły rządzące zdrowym odżywianiem czy różnorodne typy diet nie są przestrzegane na kontynencie afrykańskim i w ten sposób uwrażliwić się na problemy Trzeciego Świata. Na lekcjach geografii omawiali także problemy mieszkańców Afryki (wojny, ubóstwo, klęski suszy i głodu, choroby, analfabetyzm) i szukali możliwości niesienia pomocy krajom biednym. Nauczyciele matematyki skoncentrowali swoją pracę na porządkowaniu i przetwarzaniu informacji zdobytych na różnych przedmiotach, odczytywaniu danych z diagramów i interpretowaniu ich przez uczniów. Młodzież miała możliwość zestawienia danych statystycznych dotyczących wybranych dziedzin życia np. ludności, szkolnictwa, pracy, religii. Rozwiązywanie zadań tekstowych dotyczących problemów służby zdrowia i chorób, którym łatwo zapobiec, pozwoliło uczniom zrozumieć, że są w stanie pomóc swoim rówieśnikom z Czarnego Łądu i że pomoc ta nie niesie ze sobą ogromnych wyrzeczeń.

7. Jak organizujemy współpracę nauczycieli przy realizacji takich zadań? *

Przy realizacji wybranego przez nas tematu bardzo ważna jest współpraca nauczycieli poszczególnych przedmiotów. Swoje działania rozpoczęliśmy od ustalenia cyklu tematycznego i przydatności różnych dziedzin wiedzy do omówienia go w pełni. Nauczyciele proponowali, w jaki sposób mogą włączyć się do realizacji zadania, określając metody pracy i zakres działań zgodny z programem nauczania i możliwościami szkoły i ucznia. Następnym etapem działania było ustalenie kolejności, w jakiej wybrany temat będzie wprowadzany na lekcjach. W naszym przypadku ważne było, aby wiedza historyczna o dekolonializacji Afryki w XX wieku poprzedziła lekturę reportażu Kapuścińskiego, a projekcja filmu na lekcjach religii odbyła się równoległe, by wzbogacić wiedzę ucznia na temat losu dzieci na Czarnym Lądzie. Nauczyciele poszczególnych przedmiotów odwoływali się do wiadomości ucznia już zdobytych na innych lekcjach czy też pozyskanych z innych źródeł. Taka korelacja międzyprzedmiotowa pozwala uczniowi syntetyzować wiedzę, daje pełniejsze spojrzenie na dany temat i powoduje, że uczeń całościowo postrzega świat, a nie poszczególne jego elementy.

8. Jak pracowaliśmy? *

Analiza i wybór zadania do realizacji odbyły się na pierwszym zebraniu zespołu. Spotkania zespołu w fazie początkowej (przygotowawczej) odbywały się co dwa tygodnie. Po ustaleniu szczegółów – tematyki, form, metod realizacji – spotkania całego zespołu nie były konieczne, ponieważ

poszczególni nauczyciele kontaktowali się ze sobą w miarę potrzeb w czasie realizacji tematu. Spotkania zespołu odbywały się średnio raz w miesiącu w celu podzielenia się spostrzeżeniami, pomysłami, trudnościami. W realizację zadania zaangażowali się nauczyciele języka polskiego, języka angielskiego, historii, sztuki, religii, matematyki, geografii, wychowawcy klas, wychowawcy klubu. Nauczyciele ustalali kolejność omawiania zagadnień na poszczególnych przedmiotach, dzielili się uwagami nad możliwościami stosowania różnych metod i wykorzystywania pomocy naukowych, udostępniając sobie materiały dydaktyczne.

9. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy? *

9.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

Realizacja naszego zadania jest niezakończona, ponieważ myślenie jest procesem ciągłym, towarzyszącym człowiekowi nie tylko w okresie zdobywania wiedzy w wieku szkolnym. Obecnie zakończyliśmy realizację kolejnego etapu poznawania świata, umiejętności postrzegania go i rozumienia. Podczas wykonywania zadania zwróciliśmy uwagę na odmienność warunków życia i kulturę mieszkańców Czarnego Lądu ze szczególnym naciskiem na sytuację dzieci afrykańskich. Próbowaliśmy odnaleźć w każdym młodym człowieku poczucie solidarności międzyludzkiej, rozwijać postawę otwartości i dialogu, ciekawości poznawczej, tolerancji i altruizmu.

9.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

Zamierzamy kontynuować działania poprzez uczestnictwo w drugim etapie ogólnopolskiego konkursu dla gimnazjów „Mój szkolny kolega z Afryki”. Będziemy systematycznie przekazywać informacje na temat aktualnej sytuacji dzieci w Afryce, kontynuować współpracę z misjonarzami ze Stowarzyszenia Misji Afrykańskich w Borzęcinie Dużym, korzystać na lekcjach z opublikowanych reportaży Ryszarda Kapuścińskiego („Heban”, „Cesarz”).

10. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Po konsultacji z młodzieżą podjęliśmy decyzję przystąpienia do akcji i realizacji zadania „Szkółka uczy myśleć i rozumieć świat”. Uczniowie gromadzili materiały (zdjęcia, dane statystyczne, filmy, wywiady), proponowali zagadnienia do omawiania podczas lekcji.

11. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Na tym etapie zadania nie korzystaliśmy z pomocy rodziców naszych uczniów. Zamierzamy poprosić ich o pomoc w organizowaniu kolejnych przedsięwzięć.

12. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

Najważniejsze w tym zadaniu było to, że młodzież naszego gimnazjum zainteresowała się tak odległymi problemami, które są często trudne do zrozumienia, a nawet nieprawdopodobne. Przedstawiane sytuacje ich rówieśników z Czarnego Lądu pobudziły do refleksji nad losem dzieci afrykańskich, jak również nad własnym życiem. Realizacja tego zadania wykazała, że przy ścisłej współpracy nauczycieli uzyskuje się lepsze wyniki w procesie nauczania, zaś ujęcie problemowe pewnych zagadnień pozwala na szersze spojrzenie na sytuację człowieka w świecie.

13. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Jesteśmy przekonani, że w dalszej pracy szkoły powinno się zwracać bardzo dużą uwagę na proces myślenia, analizowania, oceniania, a w konsekwencji rozumienia zjawisk zachodzących w XXI wieku. W pracy z młodzieżą warto kłaść nacisk na próby rozwiązywania problemów zarówno lokalnych, jak i tych, które dotyczą szersze grupy ludności

Zasada 4: SZKOŁA ROZWIJA SPOŁECZNIE, UCZY WRAŻLIWOŚCI

Szkoła z klasą rozwija społecznie, uwrażliwia, uczy współpracy, działania na rzecz innych i dla dobra wspólnego"

Zadanie 4 C: Praca dla innych

Nauczyciele zastanawiają się, czy szkoła w dostatecznym stopniu stwarza uczniom możliwość pracy na rzecz innych, zachęca do aktywności społecznej, pomagania potrzebującym. Czy działające w szkole organizacje pełnią taką funkcję, czy szkoła wzmacnia wolontariat młodzieżowy? Na godzinach wychowawczych uczniowie i nauczyciele zastanawiają się: "Kto potrzebuje naszej pomocy?". Szukają pomysłów, jak zorganizować pracę na rzecz innych. Mogą np. zachęcić gimnazjalistów do udziału w akcji czytania uczniom z I klasy sąsiedniej szkoły podstawowej albo - w porozumieniu z ośrodkiem pomocy społecznej - do pomagania, np. w robieniu zakupów, osobom starszym czy niepełnosprawnym mieszkającym w pobliżu szkoły

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

Współczesna szkoła powinna przygotowywać do właściwego funkcjonowania w demokratycznym państwie. Uważamy zatem, że kształtowanie świadomości społecznej nastawionej na drugiego człowieka należy do pryncypiów współczesnego życia społecznego. Poprzez realizację tego zadania chcieliśmy stworzyć naszym uczniom warunki do pracy na rzecz innych, zachęcić ich do aktywności społecznej. Chcemy rozwijać w naszych wychowankach dobro i wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka, a jednocześnie uczyć, jak przeciwstawiać się złu. Chcemy podjąć starania o wychowanie człowieka wolnego, to znaczy zdolnego do podejmowania odpowiedzialności za siebie oraz do solidarności z innymi. Uznaliśmy, że poprzez realizację tego zadania, będziemy świadomie realizować program wychowawczy naszego gimnazjum, w którym założyliśmy, że będziemy motywować naszą młodzież do organizowania działań na rzecz szkoły i środowiska lokalnego.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Szef zespołu zadaniowego: Anna Grzybowska-Rysz
Członkowie: · Monika Dyńska · Joanna Glina · Jolanta Wojda · Paweł Dyński · Rafał Tłokiński

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

W ankiecie „Jaka jest nasza szkoła?” przeprowadzonej wśród uczniów na początku listopada 2002 roku uzyskaliśmy zadowalające wyniki. 76 % spośród nich stwierdziło, że mają wiele okazji do pomagania ludziom słabszym, potrzebującym pomocy, robienia czegoś dla innych – w szkole i poza

nią; szkoła zachęca do działania na rzecz otoczenia, uczy współczucia. Tylko 12 % uznało, że nikt nie zachęca uczniów do działania na rzecz ludzi słabszych, potrzebujących pomocy, robienia czegoś dla innych – w szkole i poza nią. Według tej grupy szkoła nie zachęca do działania na rzecz otoczenia, nie uczy współczucia. Natomiast 12 % nie potrafiło dać żadnej odpowiedzi na ten temat. Zdecydowanie korzystniejsze odpowiedzi uzyskiwaliśmy od uczniów klas drugich i trzecich. Gorsze od najmłodszych. Wydaje nam się, że uczniowie klas pierwszych, którzy uczęszczali wtedy do naszego gimnazjum od miesiąca, nie mieli wiele okazji, żeby zaobserwować szkolne działania na rzecz potrzebujących. Stąd najwięcej odpowiedzi typu „trudno powiedzieć” uzyskaliśmy właśnie od nich. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród rodziców i nauczycieli były także bardzo dobre. 82 % rodziców i wszyscy nauczyciele udzielili odpowiedzi „taka jak A” lub „podobna do A” Uznaliśmy, że w dalszym ciągu będziemy zachęcać naszych uczniów do niesienia pomocy potrzebującym i robienia czegoś dla innych. Stwierdziliśmy, że jak najszybciej wdrożymy do tych działań uczniów klas pierwszych. Systematycznie będziemy też uświadamiać naszym wychowankom, że wolontariuszem może być każdy człowiek.

4. Na potrzebę jakich działań na rzecz innych uczniowie zwrócili uwagę? *

W każdej klasie zostały przeprowadzone rozmowy, jak i komu każdy z nas może pomagać. Wnioski z tych rozmów delegaci poszczególnych klas przedstawili na zebraniu działającej w szkole „Sekcji Pomocy Ludziom”. Nasi uczniowie zwrócili uwagę na potrzebę niesienia pomocy chorym i niepełnosprawnym dzieciom. Uznali, że należy zacieśnić kontakt z fundacjami działającymi na rzecz dzieci. Poprzez tę współpracę chcemy wspierać akcje takich właśnie pozarządowych organizacji. Szczególną uwagę uczniowie zwrócili na potrzebę działań w środowisku lokalnym. W tym celu zaproponowali kontynuację współpracy naszego gimnazjum z działającym na terenie dzielnicy Bielańskim Klubem Ośmiu Wspaniałych. Postanowili, że jak co roku będziemy nieść radość pensjonariuszom Domów Pomocy Społecznej składając im podarunki przed Świątami Wielkanocnymi. Będziemy włączać się również w organizowane tam działania młodzieżowego wolontariatu i przenosić je na grunt naszej szkoły. Uczniowie stwierdzili, że pomocy potrzebują również ich koledzy, którzy mają problemy z nauką. Postanowili, że zorganizują w swoich klasach zespoły samopomocy koleżeńskiej. Dobrzy uczniowie będą pomagać słabszym.

5. W jaki sposób kształtujemy w naszych uczniach postawę bezinteresownej pracy na rzecz

innych? *

W naszym gimnazjum przy Samorządzie Szkolnym działa już od kilku lat „Sekcja Pomocy Ludziom”. Do tej sekcji co roku podczas pierwszego zebrania samorządowego zgłaszają się chętne osoby, które są później inicjatorami akcji charytatywnych na terenie szkoły. Raz w miesiącu odbywają się spotkania członków tej sekcji, podczas których podejmowane są nowe inicjatywy pomocy innym na terenie naszej szkoły. Podczas jednego z zebrań stwierdziliśmy, że należy uświadomić wszystkim uczniom, czym jest wolontariat i jakie są sposoby pomagania innym. W tym celu opiekunowie Samorządu Szkolnego wspólnie z zespołem zadaniowym opracowali materiały pomocnicze do lekcji wychowawczych dla wszystkich klas. Temat lekcji brzmiał: „Wolontariat – co to takiego? Czy ja też mogę być wolontariuszem?” Materiały otrzymali wszyscy wychowawcy, którzy na przełomie listopada i grudnia zrealizowali ten temat na godzinach wychowawczych. Podczas lekcji promowali pozytywne wzorce zachowań, rozbudzali właściwą motywację dawania dobra, dzielenia się miłością. Uczulali na dostrzeganie wokół siebie ludzi samotnych, bezradnych, chorych, cierpiących. Przekonywali, żeby na krzywdę innych nie byli obojętni. W klasach odbyły się później dyskusje, z których wnioski zostały przekazane nauczycielom odpowiedzialnym za zadanie „Praca dla innych”.

Wnioski te zostały wykorzystane do dalszej pracy. W naszym gimnazjum każdy wychowawca zwraca uwagę na organizowanie w swojej klasie samopomocy koleżeńskiej. Taka forma pracy na rzecz innych istnieje wewnątrz każdego zespołu klasowego. Rada Pedagogiczna ustaliła, że wychowawcy koordynują takie działania uczniów w swoich klasach, by w ten sposób móc kształtować w nich postawy bezinteresownej pracy na rzecz innych.

6. W jaki sposób nasi uczniowie udzielili komuś pomocy, zrobili coś dla innych? *

6.1. Działanie 1 *

6.1.a. Nazwa działania *

Pomoc Rafałowi Hornung – chłopcu choremu na dystrofię mięśni. Rafał jest dziesięcioletnim chłopcem mieszkającym w dzielnicy Bielany, który jeszcze dwa lata temu ćwiczył karate. Zdobył złoty pas.

6.1.b. Kto je prowadził i dla kogo? *

Akcję tę patronował Samorząd Szkolny. Odpowiedzialne za jej prawidłowy przebieg były: pani Monika Dyńska i pani Anna Grzybowska–Rysz. Do akcji włączyli się również wychowawcy wszystkich klas. Zależało nam na tym, żeby zachęcić jak największą grupę młodzieży. Organizacją i przeprowadzeniem akcji zajęła się Iga Lewko – przewodnicząca Samorządu Szkolnego. Celem naszego działania była pomoc dziesięcioletniemu uczniowi jednej z bielańskich szkół podstawowych. Postanowiliśmy pomóc mu poprzez zbiórkę pieniędzy na przeszczep młodych komórek mięśniowych. Na taką operację chłopiec został zakwalifikowany przez Fundację Badań nad Terapią Komórkową w Memphis w USA. Jediną przeszkodą wykonania tego zabiegu była jego cena.

6.1.c. Opis działania *

Z inicjatywą tego działania wyszedł uczeń naszego gimnazjum, który przyjaźni się z chorym chłopcem. 11.10.2002 roku pomysł został przedstawiony na zebraniu Samorządu Szkolnego. Młodzież wyraziła chęć udziału w tej akcji. Opiekunki Samorządu Szkolnego przedstawiły sylwetkę Rafała Hornunga. Podczas zebrania ustalono też, w jaki sposób szkoła ten projekt zrealizuje. Uczniowie odpowiedzialni za ten projekt zostali podzieleni na zespoły zadaniowe. Samorządy klasowe przedstawiły propozycję działania w swoich klasach. Następnie informacja o akcji została umieszczona na tablicy korytarza szkolnego. Pojawił się wykonany przez uczniów plakat informujący o tym, że 25.10.2002 roku odbędzie się dyskoteka charytatywna, z której łączny dochód zostanie przeznaczony na leczenie Rafała Hornunga. Plakat zachęcał też do udziału w dyskotecie. Wstęp miał wynosić 3 złote. Uczniowie zaprojektowali i wykonali bilety wstępu na dyskotekę. Wychowawcy klas również zachęcali swoich wychowanków do udziału w tej dyskotecie. Do akcji zaangażowano również rodziców, którzy przybyli na czas dyskoteki do szkoły i opiekowali się uczniami. Nasi uczniowie zaprosili też bohatera dyskoteki, ale chłopiec miał w tym dniu badania i nie mógł z nami być. Niektórzy uczniowie kupując bilety – cegiełki nie chcieli, aby wydawać im resztę. Dochód z dyskoteki wyniósł 483 złote i 50 groszy. Zebrane pieniądze wystaliśmy na konto Fundacji Dzieciom „Zdążyć z Pomocą” z przeznaczeniem na leczenie Rafała Hornunga. Dowiedzieliśmy się później od mamy chłopca, że operacja się odbyła, o czym poinformowaliśmy naszych uczniów.

6.2. Działanie 2

6.2.a. Nazwa działania

Udział w ogólnopolskiej Akcji „Góra Grosza” we współpracy z Towarzystwem „Nasz Dom”.

6.2.b. Kto je prowadził i dla kogo?

Akcję „Góra Grosza” w naszym gimnazjum prowadził Samorząd Szkolny wraz z „Sekcją Pomocy Ludziom”. Za przeprowadzenie całego przedsięwzięcia na terenie naszego gimnazjum odpowiedzialne były dwie uczennice z klasy III d: Iga Lewko i Beata Bzdak (odpowiadały za pierwszy i drugi etap) oraz przewodniczący wszystkich klas (odpowiadali za pierwszy etap). Do wykonania tego ogólnoszkolnego przedsięwzięcia włączyli się bezpośrednio wszyscy wychowawcy klas wraz ze swymi wychowankami. Celem działania była zbiórka najdrobniejszych nominałów monet – „grosików” na rzecz programu pomocy dzieciom osieroconym. Program ten realizowany jest przez Towarzystwo „Nasz Dom”. Poprzez udział w tej akcji chcieliśmy pomóc osieroconym dzieciom, jak też uświadomić naszym wychowankom, że oddając choćby grosik, też można pomóc potrzebującym. Szkolną zbiórkę grosików patronowały opiekunki Samorządu Szkolnego – pani Monika Dyńska i pani Anna Grzybowska.

6.2.c. Opis działania

Akcja „Góra Grosza” została przeprowadzona w dniach od 7 do 11 października 2002 roku. Trwała pięć dni. W tygodniu poprzedzającym akcję odpowiedzialne uczennice – Iga Lewko i Beata Bzdak – rozwiesiły w widocznych miejscach szkoły plakaty propagujące to przedsięwzięcie i ogłosiły jego przebieg we wszystkich klasach. O tym działaniu informowali też wychowawcy wszystkich klas zaznaczając jego cel. Postanowiliśmy, że w naszej szkole akcja „Góra Grosza” będzie przebiegała dwuetapowo (regulamin zezwala na taki sposób prowadzenia przedsięwzięcia). W pierwszym etapie odbyły się zbiórki klasowe pod okiem wychowawców i przewodniczących klas. Każda klasa sporządzała klasowe sprawozdanie z przeprowadzonej zbiórki, które przewodniczący przekazywali opiekunowi Samorządu. W tych samych dniach odpowiedzialne uczennice prowadziły akcję wśród nauczycieli i innych pracowników szkoły do 11 października. 15 października został sporządzony protokół zbiorczy podsumowujący zbiórkę poszczególnych klas. W drugim etapie odbył się szkolny apel, podczas którego zakończono tę akcję. Po środku ustawiony został pojemnik, do którego wczytywane klasy wsypywały zebrane pieniądze. Opiekunki akcji odczytywały w tym czasie klasowe protokoły. Na końcu odczytano protokół zbiorczy. Podczas akcji zebraliśmy razem 32.567 monet, co dało sumę 812 złotych i 60 groszy. Całość przekazaliśmy Towarzystwu „Nasz Dom”.

6.3. Działanie 3

6.3.a. Nazwa działania

Pomoc Sandrze Bathis w ramach akcji „Szkoło, Pomóż i Ty”. Pomoc dotyczyła dziewczynki, która urodziła się w 25 tygodniu ciąży i ważyła 740 g.

6.3.b. Kto je prowadził i dla kogo?

W organizację akcji zaangażowała się klasa II a przy współpracy z Moniką Żochowską i Pauliną Kutrzebką – uczennicami działającymi stale w „Sekcji Pomocy Ludziom”. Działania na potrzeby

Sandry prowadzone były pod okiem opiekunek Samorządu Szkolnego i wychowawcy klasy II a pani Edyty Goszczyńskiej. Celem działań była pomoc finansowa z przeznaczeniem na operację Sandry. Operacja okulistyczna, dzięki której dziewczynka mogłaby odzyskać wzrok jest bardzo droga. Wobec powyższego postanowiliśmy zaangażować się w organizację pomocy chorej dziewczynce.

6.3.c. Opis działania

W pierwszych dniach września 2002 roku otrzymaliśmy pismo od Fundacji Dzieciom „Pomóż i Ty” z prośbą o wsparcie akcji „Szkoła, Pomóż i Ty”. Otrzymaliśmy informację o chorej Sandrze i jej potrzebach. Do listu dołączone były cegiełki – zakładki do książek w cenie 1 złoty za sztukę. Uczniowie klasy II a wykonali dwa plakaty informujące o potrzebach chorej dziewczynki i terminie akcji. Plakaty te zostały wyeksponowane w widocznych miejscach na korytarzach szkoły. Wolontariuszki Monika Żochowska i Paulina Kutrzebka ogłosiły ideę akcji wśród uczniów każdej klasy podczas godzin wychowawczych, które odbywają się we wszystkich klasach w poniedziałek na pierwszej godzinie lekcyjnej. Akcję rozpoczęliśmy 9 września 2002 roku. Fundacja przewidziała termin jej trwania do 30 listopada, jednak w naszej szkole wszystkie cegiełki zostały sprzedane w ciągu pierwszego tygodnia. W tym czasie sprzedaliśmy 100 cegiełek i otrzymaliśmy sumę 134zł i 14 groszy. Niektórzy uczniowie przekazywali na ten cel kwotę większą niż 1zł. Całość przekazaliśmy Fundacji.

7. Jakie organizacje i stowarzyszenia zajmujące się działaniami społecznymi działają na terenie naszej szkoły lub stale z nią współpracują? *

Nasze gimnazjum stale współpracuje z następującymi organizacjami: - Fundacja Dzieciom „Pomóż i Ty” - Towarzystwo „NASZ DOM” - Bielański Klub „Ośmiu Wspaniałych” - Fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Nasza współpraca z Fundacją Dzieciom „Pomóż i Ty” polega na tym, że otrzymujemy od zarządu tej Fundacji propozycje wsparcia jej celów statutowych, do których należą ratowanie życia i zdrowia dzieci. Blisko dwa razy w ciągu roku szkolnego jesteśmy informowani o bieżących działaniach tej Fundacji, wtedy włączamy się do tej pomocy poprzez rozprowadzanie cegiełek. W ramach współpracy z Towarzystwem „NASZ DOM” już od trzech lat aktywnie przeprowadzamy na terenie naszego gimnazjum akcję „Góra Grosza”. Jako szkoła angażujemy się również co roku w prowadzenie akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Organizujemy patrole, których zadaniem jest kwestowanie w dniu określonym przez Fundację Jerzego Owsiaka. Regularnie współpracujemy także z bielańskim klubem „Ośmiu Wspaniałych” działającym przy Młodzieżowym Domu Kultury w naszej dzielnicy. Delegaci z naszej szkoły wchodzi w skład Kapituły tego klubu. Członkowie szkolnej Sekcji Pomocy Ludziom: Dominika Zima, Magdalena Jastrzębska, Beata Bzdak, Anna Zajac i Iga Lewko – uczennice klas trzecich brały udział w ustalaniu planu działania tego klubu na rok szkolny 2002/2003. Raz w miesiącu odbywają się zebrania klubu, o czym zawsze jesteśmy informowani i zapraszani do udziału w nich. Podejmowany tam zamierzenia są później przedstawiane na zebraniach Samorządu Szkolnego. Zawsze staramy się angażować naszych uczniów do udziału w tych przedsięwzięciach.

8. Które z tych organizacji czy stowarzyszeń postanowiliśmy wesprzeć w ramach aktywizowania uczniów i jak to się odbyło? *

W bieżącym roku szkolnym na prośbę Fundacji „Pomóż i Ty” włączyliśmy do akcji „Szkoła pomóż i ty”. Tym razem pomagaliśmy Sandrze Bathis, która przyszła na świat w 25 tygodniu ciąży i ważyła 740 gram. Dziecko uratowano, ale czekała je operacja, w wyniku której można było uratować wzrok dziewczynki. Od Fundacji otrzymaliśmy 100 cegiełek – zakładek do książek. Wartość jednej

wynosiła 1 złoty. Do organizacji tego działania zaangażowała się klasa II a, która wykonała plakat informujący o celu i terminie akcji. W dniach 9.09 – 17.09.2002 roku wyznaczeni uczniowie rozprawiali cegielki. Na konto Fundacji przekazaliśmy 134 złote. Jak co roku chętnie włączyliśmy się do udziału w akcji „Góra Grosza” organizowanej przez Towarzystwo „Nasz Dom”. W tym roku zdecydowaliśmy, że nie będzie to zwykła anonimowa kwesta. Postanowiliśmy aktywnie zaangażować do akcji wszystkie klasy. W pierwszych dniach października członkowie Sekcji Pomocy Ludziom powiesili na szkolnym korytarzu plakaty zachęcające do udziału z informacją komu w ten sposób pomożemy. W dniach od 7 do 11 października 2002 roku każda klasa indywidualnie pod opieką wychowawcy przeprowadzała akcję. Wybrana grupa uczniów kwestowała wśród nauczycieli i pracowników administracji. Wyniki zbiórki wychowawcy klas przekazali organizatorowi – członkom Sekcji Pomocy Ludziom. Akcję zakończyliśmy apelem szkolnym. Podczas apelu delegaci klas wysypywali zebrane przez siebie grosiki. Odczytany został również protokół zbiórki a szkolna komisja akcji podziękowała wszystkim za wkład w niesienie pomocy osieroconym dzieciom. Zebraliśmy 812 złotych i 60 groszy. W ramach współpracy z bielańskim klubem „Ośmiu Wspaniałych podczas jednego z zebrań uczniowie naszego gimnazjum postanowili zgłosić nas do zorganizowania i przeprowadzenia zabawy andrzejkowej dla dzieci niepełnosprawnych w Młodzieżowym Domu Kultury. Nasi uczniowie wykonywali później dekorację na tę zabawę i ją prowadzili. Osoby odpowiedzialne za to zadanie wywiązały się z niego wzorowo.

9. W jaki sposób szkoła sprzyja inicjatywom pracy na rzecz innych podejmowanym samodzielnie przez niektórych uczniów? *

Działająca w szkole „Sekcja Pomocy Ludziom” wspólnie z opiekunami Samorządu Szkolnego informuje o terminach jej spotkań. Jednocześnie zaprasza wszystkich, którzy mają pomysł na pomaganie innym. Podczas zebrań zainteresowana młodzież przedstawia swoje pomysły, które później są omawiane, a niektóre z nich realizowane. Wychowawcy przeprowadzają w swoich klasach pogadanki na temat wolontariatu i zachęcają swoich uczniów do niesienia pomocy innym. Wykorzystują do swojej pracy wychowawczej ich pomysły i inicjatywę. Aktywnych i zaangażowanych uczniów zachęcamy do udziału w szkoleniach wyjazdowych i konferencjach młodzieżowego wolontariatu. W dniach 22 – 23.11.2002 roku delegaci naszego gimnazjum wzięli udział w szkoleniu „Wolontariat w szkole”. Co roku nasi uczniowie biorą udział w konferencjach organizowanych przez Fundację „Świat na Tak”. Podczas takich wyjazdów uczniom towarzyszy nauczyciel – opiekun. Uczestnicy szkoleń przekazują później zdobytą wiedzę swoim kolegom. Podczas szkolnych zebrań informują ich o różnych formach niesienia pomocy innym. Młodzież zaangażowana społecznie uzasadnia, dlaczego warto być wolontariuszem i dlaczego wolontariusz powinien być człowiekiem uczciwym, prawdomównym, wywiązującym się z podjętych zobowiązań. Uczennice naszego gimnazjum wzięły udział w wyjeździe do Domu Dziecka w Kazimierzy Wielkiej. Podczas tego wyjazdu nawiązały kontakt z wychowankami tamtejszego domu. Kasia Gałazewska z klasy III c koresponduje z mieszkanką tego domu Magdą Łukawską, a Iga Lewko z klasy III d z Anetą Orlak. Dziewczyny dzielą się miłym słowem i wspierają duchowo swoje rówieśniczki z Domu Dziecka. Kasia i Iga planują zaprosić koleżanki do swoich domów w Warszawie i pokazać im stolicę. Uczennice klasy I b Aleksandra Orłowska, Małgorzata Glinka i Katarzyna Lewko zorganizowały swoim kolegom z klasy systematyczną pomoc w nauce. Dziewczynki postanowiły, że wszystkim, którzy otrzymali na pierwszy semestr oceny niedostateczne pomogą je poprawić. Systematycznie po lekcjach lub przed ich rozpoczęciem spotykają się w szkolnym klubie i wyjaśniają trudności oraz tłumaczą, jak odrobić pracę domową. Wśród zagrożonych uczniów widać postępy w nauce.

10. Opinie uczniów na temat prowadzonych przez nich działań na rzecz innych *

Iga Lewko – przewodnicząca Samorządu Szkolnego: „W roku szkolnym 2002/2003 młodzież naszej szkoły miała wiele okazji, by pomóc potrzebującym. Mieliśmy możliwość być współorganizatorami zabawy andrzejkowej dla dzieci niepełnosprawnych. Myślę, że nikogo nie zawiedliśmy, a największą radość sprawiły nam uśmiechy na twarzach dzieci. Wciąż jeszcze mam w pamięci naszą szkolną dyskotekę, którą zorganizowaliśmy, by pomóc Rafałowi Hornungowi. Jestem dumna z moich kolegów i koleżanek, że nie przechodzą obojętnie obok ludzkiej krzywdy. Uważam, że takie działania motywują nas do pomagania innym.” Dominika Zima – uczennica klasy III c: „Cieszę się, że nasza szkoła bierze udział w Ogólnopolskiej Akcji „Góra Grosza”. W tym roku włączyliśmy się również bardzo aktywnie. Zaangażowały się wszystkie klasy. Bardzo podobało mi się to, że każdy kolega z mojej klasy chciał oddać choćby kilka groszy. Wiem, że w ten sposób mogliśmy pomóc osieroconym dzieciom.” Monika Żochowska – uczennica klasy III e: „ Szczególnie utkwiła mi w pamięci możliwość pomocy Rafałowi Hornungowi. Kiedy dowiedzieliśmy się, że mieszkający na Bielanach chłopiec potrzebuje pomocy, postanowiliśmy mu pomóc. Wiem, że poprzez informacje, na temat tego chłopca, których udzielali nam przedstawiciele Samorządu Szkolnego, nasi koledzy nie chcieli przejść obok tej sprawy obojętnie. Zorganizowaliśmy dyskotekę, na którą przyszli nawet ci, którzy nie przepadają za tego typu rozrywkami. Myślę, że pomysł był trafiony. ”

11. Jak pracowaliśmy? *

Zespół zadaniowy odpowiedzialny za wykonanie zadania „praca dla innych” w pełnym składzie spotkał się po raz pierwszy we wrześniu. Podczas tego spotkania planowaliśmy jego realizację. Ustalaliśmy, w jaki sposób będziemy pracowali i jakie akcje w ramach tego zadania przeprowadzimy w naszej szkole. Ustaliliśmy, że każdy członek zespołu będzie aktywnie wspierał działania szkolnej Sekcji Pomocy Ludziom. Uzgodniliśmy, że musimy również zacieśnić współpracę z wychowawcami klas – nasze działania muszą być spójne z pracą wychowawczą szkoły. Spotkania członków zespołu odbywają się na bieżąco przed przeprowadzeniem każdej kolejnej akcji.

12. W jakiej fazie realizacji zadania jesteście? Co planujemy? *

12.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

„Nie”. Aktualnie trwają przygotowania do przeprowadzenia zadania „Życzenia dla Seniora”. Jest to akcja składania życzeń pensjonariuszom domów pomocy społecznej z okazji Świąt Wielkanocnych. Działanie to jest realizowane w ramach współpracy z bielańskim klubem „Ośmiu Wspaniałych”. Do tej pory zapoznaliśmy się z regulaminem przeprowadzania tej akcji i wybraliśmy osoby odpowiedzialne za jej realizację.

12.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

W dniu wyznaczonym przez głównego organizatora – Młodzieżowy Dom Kultury – odwiedzimy pensjonariuszy domu pomocy społecznej. Adres placówki, którą odwiedzimy, otrzymamy wkrótce od organizatora. Osoby (około 15) wytypowane wraz z opiekunkami Samorządu Szkolnego z upieczonymi przez siebie ciastami złożą wizytę pensjonariuszom. Na lekcjach sztuki młodzież będzie wykonywała kartki świąteczne z życzeniami, które również zostaną dostarczone przez uczniów.

13. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

W naszym gimnazjum wszystkie działania charytatywne są w decydującej części udziałem uczniów.

To oni są najpierw inicjatorami działań, później je przygotowują i realizują. Nauczyciele i wychowawcy są najczęściej doradcami i koordynatorami. Jeśli uczniowie mają problemy z wyborem jakiegoś działania spośród wielu, to nauczyciele pomagają im tego wyboru dokonać. Staramy się włączać jak najwięcej uczniów do działań na rzecz innych. Przed każdą akcją charytatywną zwoływane są zebrania, podczas których uczniowie planują realizację konkretnych działań.

14. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Staramy się zawsze angażować rodziców w realizację poszczególnych zadań. Na dyskotekach charytatywnych obecny jest zawsze przynajmniej jeden rodzic z każdej klasy. Rodzice wspomagają wtedy działania opiekuńcze nauczycieli na terenie szkoły. W przypadku akcji „Góra Grosza” rodzice zawsze pomagają przy transporcie grosików. Kiedy organizowaliśmy Wielką Orkiestrę Świątecznej pomocy zaprosiliśmy do akcji również rodziców. W każdym czteroosobowym patrolu kwestujących byli rodzice, którzy wspólnie ze swoimi dziećmi i nauczycielami zbierali w tym dniu pieniądze.

15. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

W trakcie realizacji zadania nauczyliśmy się, że najlepsze efekty dają działania podjęte z inicjatywy uczniów. Rolą dorosłych jest doradztwo i koordynowanie działań zorganizowanych przez młodzież. W naszych uczniach zauważamy większą wrażliwość na potrzeby innych. Coraz częściej sami zgłaszają nam propozycje kolejnych akcji charytatywnych. Cenne jest również to, że osoby zaangażowane w „Sekcji Pomocy Ludziom”, uczestniczą w szkoleniach dotyczących działalności wolontariatu i są coraz efektywniejsze w działaniu i lepiej zorganizowane. Wiemy o tym, że niektórzy nasi absolwenci, np. Małgorzata Drabczyk, niegdyś przewodnicząca Samorządu Szkolnego, dalej angażują się w działalność społeczną na rzecz innych.

16. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Kontynuować współpracę z fundacjami i innymi organizacjami społecznymi, z którymi mamy już nawiązany kontakt. Kontynuować i podejmować akcje związane jak najbliżej ze środowiskiem lokalnym uczniów. Zachęcać najmłodszych gimnazjalistów do korzystania z doświadczeń starszych wolontariuszy. Uczestniczyć w konkursie „Ośmiu Wspaniałych” organizowanych przez Fundację „Świat na Tak”.

Zasada 5: POMAGA UWIERZYĆ W SIEBIE, TWORZY DOBRY KLIMAT

"Szkoła z klasą pomaga uczniom uwierzyć w siebie. Panuje w niej życzliwa, pełna wzajemnego szacunku atmosfera"

Zadanie 5 D: Szkoła bez przemocy

Na podstawie rozmów z uczniami i wyników dodatkowej krótkiej ankiety nauczyciele analizują problem przemocy, agresji, poniżania w Państwie szkole. Dyskutują o tym z uczniami. W zależności od nasilenia negatywnych zjawisk planują działania profilaktyczne i zaradcze - powołują "szkolny zespół do walki z przemocą" (z udziałem uczniów), opracowują system bezpiecznego dla uczniów informowania o przypadkach przemocy, organizują szkolną akcję edukacyjną pod hasłem "Nie zamykaj oczu". Zastanawiają się, jak kształtować w społeczności uczniowskiej koleżeńskie stosunki,

jak sprawić, by uczniowie wspierali się nawzajem, nie raniąc się i nie naruszając godności osobistej. Można też szukać pomocy specjalistów, np. szkółac nauczycieli w zakresie zapobiegania przemocy czy prowadząc warsztaty dla uczniów

W tym zadaniu szczególnie pożądanym byłby udział w zespole zadaniowym uczniów

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

Wybór zadania "Szkoła bez przemocy" podyktowany był przede wszystkim naszymi dotychczasowymi obserwacjami i doświadczeniami związanymi z problemem przemocy i brutalizacji życia nie tylko w kręgach młodzieży tego Gimnazjum. Zaniepokojeni takimi negatywnymi zjawiskami, których skala niewątpliwie z roku na rok rośnie, już od kilku lat prowadzimy działania wychowawcze profilaktyczne i interwencyjne, mające na celu marginalizację tego problemu w środowisku naszych uczniów. Nasze działania w tym zakresie prowadzone są długofalowo i wielozakresowo. Od początku istnienia naszego Gimnazjum realizujemy program wychowawczy, którego priorytety ukierunkowane są na budowanie prawidłowych relacji interpersonalnych między uczniami, także uczniami i nauczycielami. Zadanie "Szkoła bez przemocy" uznaliśmy za kompatybilne w stosunku do obranego przez nas kierunku działań wychowawczych i jako okazję do szczególnego nagłośnienia problemu przemocy i agresji oraz walki z nim na terenie naszej szkoły.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Anna Frindt – pedagog szkolny oraz członkowie: psycholog - Beata Urbańska, katecheta - Danuta Łuczak, nauczyciel wych. fizycznego - Bartosz Małecki, wych. kl.IIIc i germanista - Hanna Molecka, pielęgniarka - Helena Zazulińska, fizyk - Anna Tarkowska, informatyk - Agnieszka Durdyn.

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

Przeprowadzona wśród uczniów, rodziców i nauczycieli ankieta "Jaka jest nasza szkoła?" utwierdziła nas w przekonaniu, że objęte przez nas priorytety wychowawcze są jak najbardziej aktualne oraz unaoczniała nam obszary, w których mimo wieloletnich działań, wprowadzanych zmian i korekt w sposobach realizacji tych celów, nadal musimy jeszcze dużo pracować, aby uzyskać satysfakcjonujące efekty. Dostarczyła także, z drugiej strony, informacji na temat obszarów, w których w porównaniu do lat ubiegłych, osiągnęliśmy znaczne postępy. Jednocześnie należy dodać, że podobną ankietę (jednak bardziej rozbudowaną) nasi uczniowie już kilkakrotnie wypełniali, także ich rodzice i nauczyciele, w ramach corocznej ewaluacji pracy wychowawczej w naszej szkole. Kilka razy przeprowadzaliśmy takżeankiety związane z problemami, które w ramach ankiety ogólnej, wydały się nam warte jeszcze bliższego rozpatrzenia, a w konsekwencji zaplanowania stosownych działań. Wyniki ankiety wypełnionej przez nauczycieli wskazują, że oceniają oni pozytywnie pracę grona pedagogicznego i dyrekcji, zwłaszcza w obszarach: nauka przedmiotów, wyjaśnianie i zaciekawianie, rozwijanie zainteresowań i pasji, pomaganie innym. Najwyżej ocenione zostało pytanie 10. – przestrzeganie norm i praw ucznia. Według nauczycieli uczniowie uczą się współpracy i pomagania innym zarówno na lekcjach przedmiotowych, na zajęciach z psychologiem i pedagogiem. Nieco słabiej ocenione zostało pytanie 11. – najczęściej wybierano odpowiedź b i c, co wskazuje na konieczność dalszej pracy w tym zakresie. Podobnie rozkładały się wyniki uzyskane z

ankiet wypełnianych przez rodziców. Wyniki uzyskane z ankiety wskazują, że problematyka przemocy i agresji, funkcjonowania prawidłowych relacji międzyludzkich w naszej szkole wymaga z naszej strony jeszcze większego zaangażowania i lepszej koordynacji wszystkich działań podejmowanych w tym zakresie. Szczególną uwagę musimy poświęcić zaplanowaniu dodatkowych, "pogłębionych" działań zmierzających do eliminacji zachowań, które mają charakter przemocy zarówno fizycznej jak i psychicznej stosowanej przede wszystkim przez uczniów starszych klas wobec młodszych. Głównym problemem dla nas jest przełamanie, obalenie przekonania panującego wśród młodzieży, że jest to proceder wpisany niejako "naturalnie" w tzw. "drugie życie" szkoły i funkcjonujący w każdej niezależnie od wieku uczniów. Przekonanie takie prowadzi do bierności ofiar, które uważają, że "nic się nie da zrobić".

4. Jak oceniamy poziom przemocy w naszej szkole? *

4.a. Problemy łatwiejsze do rozwiązania *

Zespół do realizacji zadania "Szkoła bez przemocy" opracował własną ankietę na temat tego zjawiska w środowisku naszej szkoły. Została ona przeprowadzona we wszystkich klasach, a na jej podstawie zaplanowano dalsze działania. Poniżej prezentujemy arkusz: Klasa Płeć 1) Czy byłeś kiedyś świadkiem przemocy w szkole (jeśli tak, podaj, ile razy)? a. fizycznej b. psychicznej c. izolowania (odtrącenia od grupy) 2) Czy byłeś kiedyś prześladowany (jeśli tak, podaj, ile razy)? a. fizycznie b. psychicznie c. poprzez izolowanie od grupy 3) Czy kiedykolwiek prześladowałeś kogoś (jeśli tak, podaj, ile razy)? a. fizycznie b. psychicznie c. poprzez izolowanie od grupy 4) Podaj miejsce najczęstszego występowania przemocy na terenie szkoły: a. klasa b. korytarz c. ubikacja d. boisko e. szatnia f. inne: 5) Kto według ciebie jest najczęściej sprawcą przemocy w szkole (podaj klasę)? a. inny uczeń - chłopiec b. inny uczeń - dziewczyna c. nauczyciel d. inne osoby: 6) Jak często informowałeś osoby dorosłe o przemocy, której byłeś świadkiem lub ofiarą (rodziców, nauczycieli...)? a. za każdym razem b. często c. rzadko d. nigdy 7) Kogo informowałeś o zaistniałym zajściu? a. rodziców b. nauczycieli c. wychowawcę d. pedagoga szkolnego e. psychologa szkolnego f. dyrektora szkoły g. pielęgniarkę 8) Czy uważasz, że w szkole są osoby, do których mógłbyś się zwrócić o pomoc w sytuacji, kiedy padłeś ofiarą przemocy? Jeśli tak, to wymień te osoby: a. tak b. nie 9) Czy uważasz, że w szkole powinna być skrzynka do anonimowego przekazywania informacji o przemocy a. tak b. nie Na podstawie wyników ankiety uznaliśmy, że łatwiejsze do rozwiązania są problemy wynikające z tzw. nienajlepszej organizacji pracy nad tym problemem - braku dostatecznej koordynacji dotychczasowych działań, niewystarczającej jawności i powszechnej znajomości w gronie uczniów konsekwencji, jakie są wyciągane wobec sprawców przemocy oraz praw osoby pokrzywdzonej, ofiary przemocy. Za problem łatwy do rozwiązania uznaliśmy także brak zupełnie anonimowej drogi/sposobu informowania przez uczniów o przypadkach przemocy w naszej szkole, którą od tego momentu stała się, poza skrzynką Rzecznika Praw Ucznia, skrzynka dostępna dla każdego ucznia ustawiona w bibliotece szkolnej.

4.b. Problemy trudniejsze do rozwiązania *

Znaczącym dla nas problemem wyraźnie uwidocznionym w ankiecie jest fakt, że wychowankowie nasi zbyt rzadko informują o sytuacjach przemocy osoby dorosłe, zwłaszcza o przypadkach tej doświadczanej ze strony rówieśników, z którymi się stykają na co dzień, mimo że wielu z nich twierdzi, że padało kilkakrotnie jej ofiarą. Jednocześnie wielu z nich otwarcie przyznało, że sami także byli sprawcami tej przemocy. Bardzo niepokojący jest fakt, że opisywane przez uczniów sytuacje, w których występowała przemoc były inicjowane jako forma rozrywki czy zabawy, która wydaje się być w ich przekonaniu formą dosyć powszechną. Najtrudniejszym jednak ze wszystkich

ujawnionych tu problemów jest dla nas fakt, że tylko połowa uczniów naszej szkoły czuje się w niej zupełnie bezpiecznie.

5. Szkolny zespół do spraw przeciwdziałania przemocy *

5.a. Kto tworzy zespół, kto z nauczycieli się nim opiekuje? *

Szkolny Zespół do Walki z Przemocą tworzą uczennice klas trzecich: Karolina Żebrowska z klasy 3a, Paulina Wojtkowska z klasy 3a, Iza Czuba z klasy 3c, Beata Chomiuk z klasy 3c, opiekunem jest nauczyciel wychowania fizycznego, trener sztuk walki – Bartosz Małecki.

5.b. Na czym polega działanie zespołu? *

W czasie tej miesięcznej kampanii przebiegającej pod hasłem „Szkoła bez przemocy. Nie zamykaj oczu. Przeciwno przemocy.” Grupa ta pracowała nad różnymi formami rozpowszechnienia informacji o samej akcji (plakaty, tablice informacyjne, bezpośrednie nagłaśnianie akcji wśród uczniów i werbowanie ochotników do wspomagania działań ogólnoszkolnych). Ponadto zespół jako pierwszy opracował i ogłosił informacyjne plakaty na temat konsekwencji wyciąganych w stosunku do sprawców przemocy na terenie szkoły oraz zasady bezpiecznego i efektywnego reagowania na przypadki przemocy. To działanie zostało potem przeniesione na grunt poszczególnych klas w ramach zajęć z wychowawcą, w czasie których te ogólne zasady zostały omówione i uszczegółowione zgodnie z propozycjami uczniów poszczególnych klas, stosownie do specyfiki problemu w określonej klasie. Osoby z Zespołu mają także w dalszym ciągu, już poza kampanią, być stałymi inicjatorami i naszymi współpracownikami przy podejmowaniu innych działań w zakresie problematyki walki z przemocą.

6. Jak przebiegała szkolna akcja edukacyjna "Nie zamykaj oczu"? *

6.a. Kto ją organizował? *

Akcję edukacyjną przygotował zespół do realizacji zadania „Szkoła bez przemocy” w składzie j.w., włączając w nią na pełnych prawach decyzyjnych Szkolny Zespół do Walki z Przemocą oraz wszystkich zainteresowanych czasami jednorazowych ochotników-pomagaczy oraz dyrektora szkoły.

6.b. Jakie zasady bezpiecznego informowania o przypadkach przemocy wprowadziliśmy? *

1. Reagujemy odważnie, otwarcie i natychmiast na kogoś (także nauczycieli), kto narusza nasze ogólnoszkolne i wewnątrzklasowe zasady postępowania, szkodząc tym innym. 2. Zwracamy uwagę na sytuacje, w których występuje przemoc, próbując spokojnej rozmowy z jej sprawcą. 3. Informujemy dorosłego, którego darzymy zaufaniem o problemach (nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, Rzecznik Praw Ucznia, dyrektor). 4. Bezwzględnie informujemy dorosłego w szkole o przypadkach znęcania się. 5. Gdy w pobliżu nie ma dorosłego, bronimy się wzajemnie. 6. Ewentualnie korzystamy ze skrzynki do anonimowego informowania o przypadkach przemocy, która znajduje się w bibliotece.

6.c. Jakie wprowadziliśmy zasady reagowania na przypadki przemocy? *

Na terenie naszego Gimnazjum od początku obowiązują poniższe zasady reagowania na przypadki

przemocy: 1. Indywidualne rozmowy zarówno ze sprawcą jak i ofiarą. 2. Każdorazowe informowanie rodziców obydwu stron. 3. Włączanie do współpracy nad dyscyplinowaniem sprawcy kuratorów, pracowników socjalnych lub innych osób odpowiedzialnych za poprawę zachowania sprawcy. 4. Mediacje między sprawcą a ofiarą przemocy. 5. Rozmowy dyscyplinujące prowadzone przez dyrektora w obecności rodziców. 6. Zajęcia w klasach, w których problem przemocy jest nasilony, prowadzone przez pedagoga i psychologa szkolnego. 7. Szczególna opieka wychowawcy, psychologa, pedagoga nad ofiarą przemocy. 8. Zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów agresywnych lub/i wycofanych. 9. Wyciąganie konsekwencji w stosunku do sprawców przemocy: · Obniżenie oceny zachowania do nieodpowiedniej; · Zawieszenie w obowiązkach i prawach ucznia, na warunkach określonych w regulaminie szkoły; · W poważnych przypadkach informowanie Referatu ds. Nieletnich i Patologii przy Komendzie Policji; · Zgłaszanie sprawy do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego.

6.d. Jakie są reakcje uczniów na akcję? *

Uczniowie byli bardzo zainteresowani wszelkimi działaniami w tym zakresie. Szczególną popularnością cieszyły się zajęcia przeprowadzone we wszystkich klasach na lekcjach religii, j. polskiego, dwóch kolejnych godzinach wychowawczych oraz warsztatach prowadzonych przez psychologa i pedagoga. Przykładowo, na godzinach wychowawczych uczniowie omawiali sytuacje, które uczyli się analizować pod kątem problematyki przemocy (jej przejawów, przyczyn i skutków) i reagowania na nią, a następnie, już zupełnie spontanicznie opowiadali o własnych doświadczeniach w tym zakresie i możliwych rozwiązaniach tych trudnych sytuacji, w których się sami znaleźli lub byli ich świadkami. Każda klasa opracowała także wewnątrzklasowy kodeks postępowania w sytuacjach przemocy i propagujący zasady zapobiegania jej występowania. Większość klas zaplanowała także zatwierdzenie własnego kodeksu postępowania wobec osób, które nie przestrzegają powyższego. Na j. polskim uczniowie wszystkich klas, podczas analizy wierszy poświęconych problematyce agresji, bardzo spontanicznie dochodzili do wniosków, że najważniejsze w życiu jest poszanowanie dla innych, tolerancja i otwartość w relacjach z innymi ludźmi. Dla nas nauczycieli stało się jasne, że nasi wychowankowie zdają sobie sprawę z przyczyn agresji i wiedzą jak jej przeciwdziałać. Wiedzą także, jakie należy podjąć działania na terenie klasy, aby wyeliminować ten problem. Problemem jednak pozostaje dla nas, jak tą teoretyczną wiedzę zamienić na satysfakcjonujące w pełni działanie.

6.e. Przykład interwencji *

Do wychowawcy zgłosiła się matka ucznia, na którego rodzice jego kolegi ze szkoły wnieśli skargę, iż groził po lekcjach ich synowi pobiciem i użyciem noża. Kobieta żaliła się, iż od lat koleżdy ze szkoły i z osiedla, na którym mieszka znęcają się nad nim psychicznie, obrażają, wyśmiewają, a także zdarzyło się, że wrzucili chłopca do kontenera na śmieci. W ocenie nauczycieli chłopiec ten jest osobą cichą, spokojną, nigdy nie prowokującą kłótni czy bójek, jest jednak zamknięty w sobie, żyje we własnym świecie, trudno nawiązać z nim kontakt. Uczeń sprawia przez to wrażenie odstającego od grupy rówieśniczej pod względem intelektualnym, psychicznym. Dotychczas nigdy nie zareagował agresją na okrutne nieraz zaczepki ze strony kolegów. Tym razem jednak nie wytrzymał i jak się później okazało, nastraszył słownie kolegę, iż użyje wobec niego noża, jeśli ten nie zostawi go w spokoju. Wezwano do szkoły rodziców obu chłopców, opisując szczególnie rodzicom chłopca, któremu oskarżony groził nożem, w jaki sposób traktuje on właśnie tego kolegę, jak go ośmiesza i obraża. Psycholog szkolny wydał opinię o uczniu, który groził rzekomo nożem, że nigdy pierwszy nie prowokuje innych i nie bywa agresywny, zaczyna się jednak buntować przeciwko traktowaniu go w sposób opisany powyżej. Zwrócono rodzicom rzekomo poszkodowanego uwagę na pilną potrzebę

uczenia syna tolerancji i otwartości na inność i odmienność. Wychowawca i pedagog starali się im uzmysłowić, że to nie ich syn, któremu rzekomo grożono jest niedoszłą ofiarą przemocy, lecz że poniżany i wyśmiewany od dłuższego czasu przez ich syna chłopiec jest ofiarą przemocy ze strony pozornie poszkodowanego. Ponadto przeprowadzono rozmowy dyscyplinujące z chłopcami, w czasie których sami doszli do wniosku, że ich zachowanie było naganne, a w związku z tym zasługują na obniżenie ocen z zachowania. Ponadto na lekcjach wychowawczych w ich klasach przeprowadzono dodatkowe pogadanki na temat przemocy – jak na nią reagować, nie tylko wtedy, gdy się jest jej ofiarą, ale także świadkiem oraz jak rozładowywać złość i okazywać swoje emocje.

7. Co robimy, aby kształtować koleżeńskie stosunki między uczniami? *

Opisane poniżej działania podjęte zostały wobec jednej z klas drugich, w której wychowawca obserwował narastające konflikty pomiędzy klasą a niektórymi nauczycielami oraz pomiędzy samymi uczniami. O pomoc w poprawieniu atmosfery w klasie poproszone zostały pedagog i psycholog szkolny. W klasie przeprowadzone zostały dwa czterogodzinne warsztaty, w których uczestniczył także wychowawca. Miały one na celu rozpoznanie sytuacji w klasie, ponowne zintegrowanie uczniów oraz ćwiczenie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów. Pierwsze zajęcia miały miejsce w październiku i prowadzone były przez pedagoga. Zaczęły się one ćwiczeniami i grami psychologicznymi angażującymi i integrującymi klasę jako całość. Następnie pedagog wprowadził uczniów w problematykę konfliktów. Druga część tych zajęć poświęcona była na dyskusję o konfliktach klasy z nauczycielami, zwłaszcza dwoma, którym uczniowie stawiali zarzut, że są zbyt wymagający. Dyskusja prowadzona była w taki sposób, aby zwrócić uwagę uczniów na to, jaki jest ich udział w tym konflikcie oraz co mogą sami uczynić, aby go załagodzić. Warsztaty zakończyły się anonimową ankietą w której uczniowie wypowiadali się, czego im brakuje w ich klasie, co im przeszkadza i jak próbowali temu zaradzić. Ankieta ta pokazała, że klasa jest podzielona na grupki, które ze sobą rywalizują. Istnieje także konflikt pomiędzy dziewczętami i chłopcami. Większość uczniów nie robi jednak nic, aby to zmienić. Na podstawie tych informacji zostały przygotowane kolejne zajęcia. Miały one miejsce miesiąc po pierwszych i zostały poprowadzone przez psychologa. Ponownie zaczęły się one od ćwiczeń i gier przeprowadzanych w kilkuosobowych grupach. Ćwiczenia dobrane były w taki sposób, aby stwarzały okazję do wglądu we własne umiejętności negocjacji i rozwiązywania konfliktów. Dobór do grup był za każdym razem losowy, aby uczniowie mieli szansę współpracować także z osobami, z którymi na co dzień są skłócenii. Psycholog przedstawił także uczniom zasady konstruktywnego przekazywania sobie informacji zwrotnych oraz rozwiązywania konfliktów, co uczniowie następnie ćwiczyli. Osoby chętne (trzy pary uczniów) spróbowały rozwiązać konflikty pomiędzy sobą na forum klasy, w obecności psychologa i wychowawcy. Na zakończenie tych warsztatów każdy z uczniów na podpisanej przez siebie kartce napisał, co mógłby sam zrobić, aby poprawić atmosferę w klasie. Arkusz z przyklejonymi wszystkimi kartkami zawisł w klasie, aby przypominał uczniom o ich pomysłach.

8. Czy i jakie efekty przyniosły nasze dotychczasowe działania? *

Włączenie się przez nas do konkursu „Szkoła z klasą” i realizacja zadania „Szkoła bez przemocy” było niewątpliwie bardzo cennym elementem wzbogacającym jeszcze bardziej naszą ofertę wychowawczo-edukacyjną. Wybór tego zadania podyktowany był naszą stałą troską o to, aby nasi wychowankowie czuli się w naszej szkole dobrze, a to dobre samopoczucie w pełni zależy od tego, w jakim stopniu zaspakajamy ich potrzebę bezpieczeństwa. Prawdopodobnie długo jeszcze będziemy pracować na to, aby osiągnąć poziom optymalny w tym zakresie. Niemniej jednak każde takie zdecydowane, kompleksowe, wielozakresowe działania ukierunkowane na przeciwdziałanie i

zwalczanie przemocy przybliżają nas do tego oczekiwanego stanu. Od początku naszego gimnazjum realizujemy systematycznie cykliczne w każdej klasie zajęcia warsztatowe poświęcone temu problemowi. Oparte są one o elementy Treningu Zastępowania Agresji wg Goldsteina oraz w głównej mierze o autorskie pomysły pedagoga szkolnego ukierunkowane na budowanie i rozwijanie prawidłowych relacji interpersonalnych. Połączenie działań czysto dydaktycznych z problematyką przemocy na wspomnianych już lekcjach języka polskiego i religii, okazało się doskonałym sposobem na przekazanie uczniom bardzo cennej wiedzy o życiu, także tym dorosłym, w które za kilka lat wkroczą. Pokazanie tej problematyki w kontekście wiary katolickiej także było sposobem, nie tylko na analizę problemu, ale uwypuklenie jego znaczenia w odniesieniu do korzeni kulturowych, od których polska młodzież coraz bardziej jako taka się oddala. Ponadto wielu z nich, nie mówiących dotychczas o swoich problemach z rówieśnikami czy nauczycielami, zdecydowało się na ich omówienie z wychowawcą, pedagogiem czy psychologiem. Kiloro po prostu poprosiło o interwencję we własnej sprawie zgłaszając się z problemem do pedagoga, wychowawcy lub też Szkolnego Rzecznika Praw Ucznia. Jeden spośród wskazywanych przez uczniów sprawców przemocy przyznał w przypadku zastraszanej przez nauczyciela jego rozmowie z kolegą, że „odpuszcza” = nie zamierza dalej „gnębić” młodszych, bo się boi konsekwencji, co dla nas jest małym sukcesem akcji. Jednocześnie jego „odpuszczenie” dla pozostałych uczniów było sygnałem, że wydanie sprawcy, nie tylko na drodze anonimowej ankiety, ale po prostu zwykłego zgłoszenia osobie, jednej z wielu, odpowiedzialnej za ich bezpieczeństwo w szkole, było skutecznym posunięciem.

9. Jak pracowaliśmy? *

W celu wybrania z przedstawionej w ramach konkursu "Szkola z klasą" oferty zadań priorytetowych dla naszej szkoły po indywidualnej analizie problemów i zadań, odbyło się spotkanie liderów szkolnych zespołów: samokształceniowych, przedmiotowych i wychowawczego. Na tym spotkaniu ustalono, po dyskusji, zadania konkursowe. Pedagog, przewodnicząca zespołu zadaniowego "Szkola bez przemocy" ustaliła z dyrektorem szkoły skład tegoż zespołu Zespół spotykał się w całości trzykrotnie w regularnych cotygodniowych odstępach, po raz pierwszy w celu zaplanowania i przedyskutowania działań, rozdzielenia odpowiedzialności za wykonanie konkretnych działań (opracowanie ankiety, przeprowadzenie, podsumowanie wyników, omówienie na radzie, powołanie zespołu do walki z przemocą, przygotowanie lekcji j. polskiego, religii, 2 godz. wych., warsztatów w wybranych klasach, przygotowanie kampanii informacyjnej o akcji, wykonanie skrzynki). Następne spotkania poświęcone były prezentacji sprawozdań z przeprowadzonych przedsięwzięć, analizie ich jakości i korekcie.

10. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy? *

10.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

Tak, realizacja zaplanowanych w ramach spotkań zespołu zadaniowego działań pod hasłem "Szkola bez przemocy", nowych i wychodzących poza zakres tych zaplanowanych w ramach tej problematyki w planie działań dydaktyczno-wychowawczych na ten rok szkolny, została zakończona.

10.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

brak odpowiedzi

11. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Uczniowie towarzyszyli nam nauczycielom na każdym etapie przygotowywania i planowania działań, potem przy realizacji większości z nich. Uczniowie klas trzecich, którzy zostali członkami Szkolnego Zespołu do Walki z Przemocą pod opieką nauczyciela wychowania fizycznego, konsultowali przygotowany przez nauczycieli projekt ankiety na temat przemocy oraz przygotowali propozycje (w formie plakatów informacyjnych) ogólnych zasad zapobiegania przemocy w szkole oraz skuteczniejszych, ich zdaniem, sposobów zwalczania przemocy i agresji w szkole. Ochotnicy pomagali pedagogowi w kampanii reklamowej mającej na celu nagłośnienie akcji "Szkoła bez przemocy" - informowali o niej w klasach, pomagali w przygotowaniu tablic informacyjnych na temat przemocy i sposobów walki z nią. Wychowawcy klas inicjowali w klasach zajęcia, które dalej realizowali sami uczniowie, debatując nad problemem przemocy i zasadami, które pozwoliłyby na marginalizację tego zjawiska przede wszystkim na terenie szkoły.

12. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Rodzice, jak zwykle przy okazji tego rodzaju akcji, byli raczej biernymi, ale aprobującymi działania wewnątrzszkolne, odbiorcami propozycji szkoły, tzn. chętnie przyglądali się informacjom pojawiającym się na temat przemocy na tablicach informacyjnych czy w klasach – plakatami postaci nauczycieli, jakich chcieliby mieć uczniowie, czyli ich dzieci. Sami na bieżąco natomiast, bynajmniej nie z powodu zainicjowanej akcji, ale panującej w naszej szkole od lat otwartości na problemy naszych uczniów i ich rodziców, przychodzili na spotkania indywidualne z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem czy dyrektorem, aby w tym zakresie otrzymać wsparcie i pomoc lub wspólnie rozwiązać zaistniały problem.

13. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

Wyeksponowanie problematyki przemocy w ramach akcji "Szkoła bez przemocy" stało się okazją do bardzo bliskiego, wielozakresowego poruszenia tego problemu w odniesieniu do naszych codziennych doświadczeń, w różnych obszarach i na różnym poziomie relacji interpersonalnych. Najistotniejsze okazały się subproblemy, które ujawniła ankieta na temat przemocy w relacjach uczeń-uczeń i uczeń-nauczyciel. Ujawniła ona sprawców przemocy, których szkodliwa działalność pozostawała dotąd "w ukryciu", a przynajmniej nie była nam znana skala i zakres tej działalności. Ujawnienie tych sprawców pozwoliło na podjęcie działań mających na celu ich unieszkodliwienie i pokazanie, że niezależnie, kim jest sprawca, nie może pozostać anonimowym.

14. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Akcja ta utwierdziła wielu uczniów i może jeszcze kilku dotychczas nie zadeklarowanych w tym zakresie nauczycieli w przekonaniu, że problemu tego w najmniejszych jego przejawach nie można w żadnym przypadku bagatelizować.

Zasada 6: SZKOŁA PRZYGOTOWUJE DO PRZYSZŁOŚCI

"Szkoła z klasą przygotowuje do życia w nowoczesnym świecie. Uczy języków obcych, posługiwania się komputerem i Internetem, wprowadza w świat kultury"

Zadanie 6 D: Uczniowie wchodzą do Europy

Zadaniem nauczycieli jest wypracowanie wartościowych form edukacji europejskiej, które byłyby atrakcyjne dla uczniów. Wykorzystując istniejące programy, propozycje uczniów i swoje pomysły, nauczyciele prowadzą lekcje lub cykle zajęć pod hasłem "Nasza przyszłość w Europie", wyjaśniając problemy związane z wchodzeniem Polski do UE i przygotowując uczniów do kontaktów z instytucjami i mieszkańcami innych państw europejskich. Można także zaproponować uczniom uczestnictwo w którymś z programów edukacji europejskiej

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie? *

Wśród motywów, które skłoniły nas do podjęcia tego zadania, najistotniejsze jest przekonanie, że edukacja szkolna powinna iść równomiernie z transformacją ustrojową w Polsce. Współczesny Świat wymaga wielostronnego rozwoju ucznia i pokazania mu, na jakich wartościach ma oprzeć swoją egzystencję w nowej Europie. Nauczyciele naszego gimnazjum przygotowali program na podstawie materiałów propagandowych i broszur z Centrum Informacji Europejskiej, podręczników gimnazjalnych, roczników statystycznych, prasy, radia i telewizji. Do przygotowania tego programu włączyła się cała społeczność uczniowska, która akceptowała określone przedsięwzięcia lub wprowadzała swoje pomysły. Taka sytuacja pozwoliła traktować uczniów jak równorzędnych partnerów.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego

imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego *

Szef zespołu: Alicja Kończyk Członkowie zespołu: Ewa Michalik Barbara Osik Izabela Ambroziak Monika Krzak

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"? *

Zadne z pytań nie dotyczyło bezpośrednio zadania 6D. Jesteśmy szkołą, która ze względu na nieciekawe środowisko lokalne boryka się z kłopotami i trudnościami w nauce języków. Aby zachęcić uczniów, już od kilku lat organizowane są szkolne konkursy i olimpiady z języka angielskiego. Pod fachową opieką uczniowie oglądają filmy w wersji oryginalnej, korzystając z oferty British Council. Aby nauka stała się przyjemnością i zabawą, w ciągu całego roku szkolnego realizowany jest program rozwijający wiedzę o kulturze i historii krajów anglojęzycznych.

4. Jak wypracowaliśmy szkolny program zajęć "Nasza przyszłość w Europie"? *

Wśród motywów, które skłoniły nas do podjęcia tego zadania, najistotniejsze jest przekonanie, że edukacja szkolna powinna iść równomiernie z transformacją ustrojową w Polsce. Współczesny Świat wymaga wielostronnego rozwoju ucznia i pokazania mu, na jakich wartościach ma oprzeć swoją egzystencję w nowej Europie. Nauczyciele naszego gimnazjum przygotowali program na podstawie materiałów propagandowych i broszur z Centrum Informacji Europejskiej, podręczników gimnazjalnych, roczników statystycznych, prasy, radia i telewizji. Do przygotowania tego programu włączyła się cała społeczność uczniowska, która akceptowała określone przedsięwzięcia lub wprowadzała swoje pomysły. Taka sytuacja pozwoliła traktować uczniów jak równorzędnych partnerów.

5. Jak go zrealizowaliśmy? *

5.1. Program 1 *

5.1.a. Na lekcjach jakiego przedmiotu *

Powyższe zadania realizowane były na godzinach wychowawczych, geografii, sztuce oraz na lekcjach j. niemieckiego i angielskiego.

5.1.b. Kto prowadził zajęcia (cykl zajęć) *

Zajęcia prowadzone były przez nauczycieli wychowawców, nauczycieli przedmiotowych oraz przez przedstawiciela z Centrum Edukacji Europejskiej. Nauczyciele ściśle współpracowali, ustalając zakres przekazywanych informacji oraz uwzględniali możliwości uczniów. Wychowawcy: Joanna Glina, Małgorzata Smoleń, Krzysztof Białecki, Agnieszka Miastkowska, Anna Grzybowska, Monika Dyńska, Edyta Goszczyńska, Marcin Brzostek, Izabela Węgrzycka, Izabela Kotnowska, Barbara Osik, Ewa Przygocka, Bożena Matczuk, Ewa Drobek, Hanna Molecka, Halina Domańska, Beata Ziarkowska. Nauczyciele języka angielskiego: Ewa Michalik, Beata Romańska, Monika Idzikowska. Nauczyciele języka niemieckiego: Monika Krzak. Nauczyciele chemii: Alicja Kończyk. Nauczyciele sztuki: Izabela Ambroziak.

5.1.c. Główne tematy, najciekawsze pomysły *

Referendum o UE. W ramach realizacji tego zadania na godzinach wychowawczych oraz na lekcjach geografii i WOS-u poruszano sprawy przystąpienia Polski do UE. Przedstawiono materiały propagandowe przyniesione z Centrum Informacji Europejskiej. Dyskutowano nad nimi, a uczniowie prezentowali swoje wyobrażenia o pozytywnych i negatywnych skutkach przystąpienia Polski do U.E. Początkowo uczniowie w sposób chaotyczny a równocześnie spontaniczny widzieli głównie negatywne strony integracji europejskiej. Wypowiedane poglądy świadczyły o znikomej wiedzy na ten temat. W miarę wyjaśniania przez nauczycieli działania mechanizmów rządzących prawami U.E. wypowiedzi ich stawały się coraz dojrzsze i przeważały argumenty na korzyść U.E. Nauczyciele doszli do wniosku, że te spotkania powinny być lepiej przygotowane, a uczniowie wcześniej powinni znać tematykę tych spotkań, aby się do niej lepiej przygotować. We wszystkich klasach prowadzone były dyskusje na temat konferencji w Kopenhadze w grudniu 2002 r. Uczniowie przygotowali się, przynosząc wycinki prasowe oraz prezentowali relacje telewizyjne i radiowe. Zajęcia miały charakter swobodny, odbywały się w grupach. Tak więc w sposób aktywny przyswajali wiedzę na tematy europejskie, zdobywali umiejętności pracy w zespołach, a przy tym dobrze się bawili. Były to nietypowe lekcje geografii i godzin wychowawczych, które uczniom bardzo się podobały. Innym przykładem takich spotkań ramach lekcji geografii były mini warsztaty dotyczące gospodarki i ludności państw U.E. w odniesieniu do gospodarki polskiej. Klasa II f i klasy III zaprezentowały systemy oświatowe w Unii i w Polsce oraz przedstawiły, jakie nowe możliwości kształcenia się Polaków mogą się pojawić po wejściu do zjednoczonej Europy. Pod fachowym kierunkiem nauczyciela geografii dostarczono obiektywnej i rzetelnej wiedzy, która czasami za pośrednictwem mediów w sposób niezrozumiały a nawet błędny docierała do uczniów. Po takich rozmowach uczniowie w grupach wykonywali gazetki przedstawiające historię jednoczącej się Europy, znaczenie symboliki Unii oraz warunki przystąpienia Polski do U.E. (klasa II f). Natomiast klasa III a przygotowała prezentację (w formie gazetki) państw kandydujących. Podsumowaniem tych dyskusji i warsztatów było spotkanie z Przedstawicielem C.E.U. Pod koniec przeprowadzono referendum. Prawie 90% uczniów zadeklarowało poparcie dla integracji, chociaż początkowo

deklarowało ok. 50%.

5.2. Program 2

5.2.a. Na lekcjach jakiego przedmiotu

Lekcje j. angielskiego, j. niemieckiego i sztuki.

5.2.b. Kto prowadził zajęcia (cykl zajęć)

Nauczyciele przedmiotowi j. angielskiego, j. niemieckiego i sztuki.

5.2.c. Główne tematy, najciekawsze pomysły

Nasza przyszłość w Europie. Inną formą realizacji zadania „Uczniowie wchodzą do Europy” były zajęcia prowadzone na lekcjach języka angielskiego i sztuki przez panią E. Michalik i panią I. Ambroziak. Celem, jaki sobie postawiono, była nauka języka angielskiego oraz przybliżenie kultury i nauki krajów europejskich. Aby nauka stała się przyjemnością i zabawą, w ciągu całego roku szkolnego realizowany jest program rozwijający wiedzę o kulturze i historii krajów anglojęzycznych. Pod kierunkiem nauczyciela sztuki przeprowadzono w klasie II b lekcję pt.: „Zabytki w Wielkiej Brytanii – katedry, zamki, rezydencje”. Zaowocowała ona wykonaniem przez uczniów planszy prezentującej zabytki Wielkiej Brytanii. Zorganizowano także wystawę pt.: „Historyczne miasta Europy”, która jest ozdobą pracowni plastycznej. Projekty, wykonywane przez uczniów w ramach lekcji języka angielskiego obejmowały następujące tematy: 1. Rodzina Królewska Wielkiej Brytanii – obecnie 2. Dynastie Anglii i Szkocji 3. Krajobrazy Wielkiej Brytanii 4. Słynne Uniwersytety : Oxford i Cambridge oraz : 5. Stolice europejskie – dotyczy wejścia do U.E. Projekty wkrótce będą gotowe i wyeksponujemy je na korytarzach naszej szkoły, by wzbogaciły również tych uczniów, którzy nad nimi pracowali. Osobnym zagadnieniem są „Listy do Europy” – pod ogólnym tytułem „ 10 rzeczy, które warto wiedzieć o Polsce” – pisane do rówieśników w Europie Zachodniej, z zamiarem przesłania najlepszych z nich do szkoły w Ealing, dzielnicy Londynu, z którą kontakt nawiązany został już w zeszłym roku. Mamy nadzieje na dalszy rozwój współpracy, kontaktów, korespondencji, a może nawet wymianę studencką w ramach programu Sokrates. Listy napisane przez uczniów, zostaną omówione w kontekście budowania naszej świadomości wkładu Polski w dorobek cywilizacyjny Europy i Świata, szczególnie istotna w chwili naszego powrotu do wspólnoty narodów Europy. Chcemy, aby poznawanie kultury i historii innych narodów stało się tradycją naszej szkoły. Pragniemy włączyć do tej akcji nauczycieli przedmiotów ścisłych (mat., fiz., chem.). Tak więc już uczniowie klas pierwszych przygotowują albumy przedstawiające dziesięciu uczonych europejskich, którzy wnieśli największy wkład do nauki. Tym sposobem chcemy też pokazać, jaki dorobek naukowy my Polacy wnosimy do U.E. Będzie to równocześnie nawiązanie ścieżek międzyprzedmiotowych.

5.3. Program 3

5.3.a. Na lekcjach jakiego przedmiotu

brak odpowiedzi

5.3.b. Kto prowadził zajęcia (cykl zajęć)

brak odpowiedzi

5.3.c. Główne tematy, najciekawsze pomysły

brak odpowiedzi

6. Jakie kontakty nawiązali nasi uczniowie z rówieśnikami z innych krajów europejskich? A jakie planujemy nawiązać w najbliższym czasie? *

6.a. Przykład 1 *

Nauczyciele języka niemieckiego zachęcili uczniów klas I Gimnazjum nr. 5 do samodzielnego napisania listów do rówieśników z Niemiec, ze szkoły ponad podstawowej Realschule w Hamburgu, w poszukiwaniu przyjaźni korespondencyjnych. 7 marca 2003 listy zostały wysłane wraz z ofertą międzyszkolnej wymiany korespondencyjnej. Czekamy na odpowiedź. Obecnie przygotowujemy się do uczestnictwa w programie Sokrates, który pozwoli nawiązać bliższe kontakty. Poniżej zamieszczamy przykładowy list ucznia I klasy: Drogi kolego! Jestem uczniem klasy I Gimnazjum w Warszawie. Moja szkoła położona jest w zielonej części Warszawy na Bielanach. Jest ładna i zadbana chociaż budynek z zewnątrz nie wywołuje zachwytu swoją architekturą, to jest czysty, zadbany i panuje w nim przyjazna atmosfera. Pomimo, że moja szkoła nie mieści się w Centrum ,to nie czujemy się oddaleni od aktualnych spraw. Mamy dwie pracownie komputerowe i bez problemu możemy zasięgać informacji za pomocą Internetu. W zeszły roku moja szkoła otrzymała imię wielkiego poety i pisarza Aleksandra Fredry. Na pewno wiesz kto to był, a jeśli nie to radzę przeczytać w encyklopedii. Była wielka uroczystość na której starsi koledzy przygotowali inscenizację jednej ze sztuk tego pisarza. Na uroczystości obecny był znakomity aktor Andrzej Łapicki. Mógłbym jeszcze dużo opowiadać o mojej szkole i okolicy w której mieszkam ale znajomość języka niemieckiego nie jest jeszcze zbyt dobra. Mam nadzieję, że nawiążę korespondencję z rówieśnikiem z Waszej szkoły. Przesyłam pozdrowienia i czekam na odpowiedź. Michał.

6.b. Przykład 2

W ramach zadania „Listy do Europy” – pod ogólnym tytułem „ 10 rzeczy, które warto wiedzieć o Polsce” – pisane do rówieśników w Europie Zachodniej z zamiarem przesłania ich do szkoły w Ealing dzielnicy Londynu, z którą kontakt nawiązany został już w zeszłym roku. Delegacja władz oświatowych odwiedziła Gminę Bielany i nasze gimnazjum. Jest to dzielnica, zamieszkała przez kolejne pokolenia emigrantów z Polski, którzy świetnie funkcjonując w społeczeństwie brytyjskim są bardzo zainteresowani podtrzymaniem znajomości, języka i literatury dawnej ojczyzny, szczególnie przez młode pokolenie. Stwarza to znakomitą podstawę do wymiany uczniów i rozwoju wszelkich kontaktów. Mamy nadzieje na dalszy rozwój współpracy, kontaktów, korespondencji, a może nawet wymianę studencką w ramach programu Sokrates. Przykładowy list do Europy Zachodniej. Dziesięć rzeczy jakie powinniście wiedzieć o Polsce: Wbrew przypuszczeniom niektórych z was Polska jest krajem leżącym w Europie a nie w Azji. Czasy długich kolejek do sklepów skończyły się już 10 lat temu. Polska jest państwem demokratycznym. Jeżeli przyjedziecie do Polski powinniście zwiedzić: Wawel i Kościół Mariacki w Krakowie, Pałac Wilanowski, Zamek Królewski, a ponadto warto zobaczyć Pomnik Fryderyka Chopina w Warszawie. W Polsce jest wiele miejsc pięknie położonych krajobrazowo, np. Czarny Staw Gąsienicowy w Tatrach, Dolina Prądnicka w Ojcowskim Parku Narodowym, Ujście Wisły do Bałtyku pod Świbnem. W moim kraju można spotkać rzadkie zwierzęta, np. Żubry w Białowieskim Parku Narodowym i świstaki w Tatrach. Jeśli

zdecydujesz się na przyjazd do Polski musicie pamiętać, że zimą temperatura spada nawet do – 200C. W polskiej kuchni używa się dużo mięsa, a typowe polskie potrawy to kotlet schabowy i bigos. Największy polski wkład w kuchnię światową to bułka tarta. Według mnie najprzyjemniejszą polską tradycją jest obchodzenie Wigilii Bożego Narodzenia. Wtedy spotykamy się z rodziną na uroczystej kolacji. Obowiązkowe potrawy to: Karp w galarecie, Barszcz czerwony z uszkami i pierogi z kapustą i grzybami. Tych potraw powinno być 12. Ludzie, z którymi powinna kojarzyć się wam Polska to: Jan III Sobieski, Maria Skłodowska – Curie, Jan Paweł II, Wisława Szymborska, Adam Małysz i bardzo wielu innych. Jeżeli nie wiecie kim oni są to radzę odwiedzić bibliotekę.

6.c.Przykład 3

brak odpowiedzi

7. Co sądzą nasi uczniowie o przyszłości Polski w Europie? *

7.a.Wypowiedź 1 *

Uważam, że Polska powinna przystąpić z U.E., ponieważ nasza sytuacja gospodarcza i ogólny kryzys w państwie jest bardzo duży. U.E oferuje nam wiele pomocnych programów, które pomogłyby nam je rozwiązać. Również dla nas młodzieży otwierają się nowe możliwości nauki w innym państwie europejskim albo lepsza praca w wybranym zawodzie. Kolejnym argumentem jest prezentacja polskich produktów na arenie międzynarodowej. Iga Lewko

7.b.Wypowiedź 2 *

Wyobrażam sobie lepszą przyszłość w U.E. Będzie więcej pracy. Polska stanie się krajem otwartym dla cudzoziemców. Będzie miała większe możliwości pomocy, poprawi się gospodarka. Polacy będą mieli większą szansę wyjechać za granicę bez przeszkód. Sądzę, że za kilka lat będziemy mogli dorównać innym krajom U.E. Urszula Woźniak

7.c.Wypowiedź 3 *

Uważam, że osiągniemy duże korzyści. Polska stanie się krajem, który będzie mógł korzystać z różnego rodzaju pomocy. Podniesie się standard życia naszych obywateli. Będziemy mieć szansę na dostęp do nowych zdobyczy naukowych. Agata Urban

8. Jak pracowaliśmy? *

Nauczyciele przygotowali program na podstawie różnych materiałów, własnych pomysłów i pomysłów uczniów. Dużą rolę odegrała współpraca wszystkich nauczycieli nie tylko członków zespołu zadaniowego. Poza wytyczeniem ogólnego planu realizacji zadania, współpraca odbywała się w toku codziennych zajęć. Uzgadniane były scenariusze zajęć i segregowane dostarczone materiały. Sprawdzano i omawiano z uczniami napisane listy i wybierano najlepsze. Wykonano wystawy plastyczne i projekty tematyczne w postaci plansz i albumów. Przygotowanie materiałów wymagało korzystania z biblioteki, Internetu, nauczyciele i uczniowie zaangażowani byli też poza godzinami lekcyjnymi.

9. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy? *

9.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania? *

Nie. Wysłano listy do rówieśników w Anglii i Niemczech. Aktualnie czekamy na odpowiedź w celu nawiązania korespondencji. Zostały wykonane plansze i wystawki plastyczne.

9.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

Przygotowywane są projekty tematyczne. Zbierane są materiały do albumów o słynnych uczonych, które będą wyeksponowane w naszej szkole. Zadanie nie zostało zakończone. Jesteśmy w trakcie realizacji zadania.

10. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Do przygotowania tego programu włączyła się cała społeczność uczniowska, która akceptowała określone przedsięwzięcia lub wprowadzała swoje pomysły. Traktowaliśmy uczniów jak równorzędnych partnerów.

11. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Rodzice finansują i pomagają uczniom praktycznie realizować to, co proponuje szkoła. W przeważającej większości dopingują i zachęcają swoje dzieci do systematycznej pracy. Bez ich pomocy postępy w nauce szczególnie języków i realizacji wszelkich programów stałyby pod wielkim znakiem zapytania. Rodzice pomagają ściągnąć pewne informacje z Internetu, dzielą się doświadczeniem z pracy zawodowej oraz udostępniają niektóre posiadane przez siebie materiały.

12. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania? *

Zadanie to pozwoliło poznać uczniów z lepszej strony. Nawet słabi uczniowie aktywnie włączali się w zbieranie i wyszukiwanie informacji. Wypracowano umiejętności współpracy w grupie (uzgodnienia, podział pracy, dyscyplina wykonania, dotrzymywanie wzajemnych zobowiązań i terminów). Zwiększyło się również zainteresowanie uczniów konkursem językowym.

13. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Dotychczasowa praca ukazuje jasno, że idea rywalizacji oraz pogłębiania wymagań i poruszanej tematyki zainicjonowana przez Konkurs Szkoła z klasą jest bardzo wartościowa i owocuje poszerzeniem horyzontów uczniów. Zwiększa się ich świadomość i motywacja przy nauce języków obcych. Uczniowie, przygotowując gazetki o sławnych uczonych polskich i europejskich zyskują świadomość własnego miejsca w dorobku społeczności europejskiej. Również projekty, związane z przedstawieniem atrakcji turystycznych państw europejskich otwierają umysły na niedaleką już perspektywę łatwego podróżowania i docenienia zabytków kultury. Powstaje również świadomość niedostatków obecnych w naszym lokalnym otoczeniu i potrzeby zmian w tej dziedzinie. Będziemy kontynuować pracę zapoczątkowaną w ten sposób. Będziemy dążyć do realizowania bezpośrednich kontaktów z obcokrajowcami – przez zapraszanie ciekawych gości do naszej szkoły oraz przez uczestnictwo w programie Sokrates, z wymianą uczniów włącznie.